

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

 J Ó S Z E R E N C S É T !

Konzultáció a Mátrai Erőmű Zrt. helyzetéről

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete és az Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége kezdeményezte az Innovációs és Technológiai Minisztérium miniszterénél konzultáció megtartását a Mátrai Erőmű Zrt. jövőbeni működési lehetőségeiről, a foglalkoztatási feltételekről. A megbeszélésről a Minisztérium sajtóközleményt adott ki. (A közleményt a 2. oldalon olvashatják! – A szerk.)

Innovációs és Technológiai Miniszterium
Prof. Dr. Palkovics László innovációs és technológiai miniszter

Tisztelt Miniszter Úr!

Az elmúlt időszakban és főleg az utolsó hetekben szinte minden nap jelenik meg hír a Mátrai Erőmű Zrt-ről. Egymásnak ellentmondó információk érkeznek a jövőbeni működési lehetőségekről, foglalkoztatási feltételekről. Az ágazatban érintett két szakszervezet, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ) és az Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége (EVDSZ) abban érdekelt, hogy a szervezetváltás, az Európai Zöld Megállapodás alapján az éghajlat semleges kontinens 2050-re történő elérése a munkavállalók számára igazságos, tisztességes, méltányos átmenetben valósuljon meg, teremtődjön meg ennek a tárgyalási és a finanszírozási háttere is. Indokolja ezt az is, hogy a cég munkavállalói a jelenlegi bizonytalan helyzetben félnek munkahelyük elvesztésétől, családjuk életminőségének romlásától. A bizonytalan helyzet növeli a munkahelyi balesetek esélyét, sajnos éppen Borbála Napon halálos baleset is történt.

Szakszervezeteink a méltányos és igazságos átmenet érdekében, figyelembe véve a földalatti szénbányák bezárásának tapasztalatait is a következő javaslatok gyakorlati megvalósításához kéri Miniszter Úr támogatását:

Német mintára kezdeményezzük a munkavállalók számára biztosítható információk, a munkahelyi légkör javítása érdekében egy állandó munkabizottság létrehozását, amelyben a

minisztérium, a tulajdonos, a management, a szakszervezetek, valamint a Központi Üzemi Tanács képviselői vennének részt, szükség esetén külső meghívottak részvételével. A bizottság az átmenet lépéseinek egyeztetésére, esetleges új fenntartható munkahelyek megteremtésére Bükkábrány és Visonta térségében tenne javaslatot. A program sikeressége érdekében a BDSZ által elkészített GINOP pályázat megvalósítása megfelelő, érdemi háttérrel biztosíthat a munkabizottsági tevékenységhez. Elsősorban Bükkábrány, de Visonta és Gyöngyös térségében is régiós munkaerőpiaci helyzetet fel kell mérni és a távlati foglalkoztatási lehetőségekhez igazítani a fiatalabb munkavállalói kör átképzését, új tudással történő felvértezését, a kapcsolt vállalkozásokat is beleértve.

Szociális intézkedések kezdeményezése a nyugdíj előtt állók érdekében, mert ők új munkahelyet, új karriert már nehezen tudnának indítani, emiatt jelentős jövedelem veszteséggel kell számolniuk. Támogatásukra az átmeneti bányászjáradék (korábbi szénkölfejtéses szakmai nyugdíj minden munkavállalóra kiterjesztve), a nyugdíj előtti korkedvezmény biztosítása és a vállalati korengedményes nyugdíjalap megteremtése adhat biztonságot. Ezek a kollégák nem lehetnek a tervezettnél korábbi bányabezárás és az erőművi foglalkoztatás csökkentésének vesztesői. Minden munkavállaló számára megoldást kell keresni.

Biztosítani kell a helyi és az ágazati kollektív szerződések érvényben tartását, a meglévő munkavállalói juttatások (áramdíj kedvezmény is) megőrzését. A kialakult gyakorlat szerinti szakszervezeti és üzemi, központi üzemi tanács

működési feltételeket a tulajdonosnak és a vezető menedzsmentnek tiszteletben kell tartania.

A méltányos és igazságos átmenet feltétele a finanszírozás rendszerének kialakítása. A Nemzeti Energiastratégia 2030 című dokumentumban örömmel láttuk, hogy a „szénfíllér” mintájára a „lignitfíllér” megjelent, ez kiegészülve az európai forrásokkal a Méltányos Átállási Alap és a Szénplatform lehetőségeinek kihasználásával megfelelő háttérrel biztosíthat a munkavállalók számára is elfogadható megoldások kialakítására.

Tisztelt Miniszter Úr!

Jelenlegi ismereteink szerint a Mátrai Erőmű Zrt. üzemi eredménye pozitív (8,2 mrdFt), a több mint 20 mrdFt-os CO2 kvóta kiadás teszi veszteséggé az igazságos átmenet. A CO2 kvóta ára az ország költségvetésébe kerül befizetésre, akár csak a több mint kétezer munkavállaló után fizetett közteher. Átmenetileg kedvezményes, vagy ingyenes kvótamenynyiség is biztosítható a villamosáram-termeléshez.

A cégnél dolgozó szakemberek indokoltan tartják két bánya működtetését, az erőmű biztonságos ellátása érdekében, valamint tüzeléstechnikai okokból az eltérő lignit minőség miatt.

Tájékoztatjuk, hogy hasonló tartalmú levéllel kerestük meg Bártfai-Mager Andrea nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter asszonyt is.

Megértő támogatását előre is köszönjük, várjuk válaszat.

Budapest, 2020. január 20.
Tisztelettel:
Rabi Ferenc BDSZ elnök
Dr. Szilágyi József EVDSZ elnök

Igazságos átmenet alap

Az elmúlt hetekben a nyilvánosság egyik témája volt a Mátrai Erőmű Zrt. jövőbeni működése a Nemzeti Energia- és Klimaterv elfogadásával kapcsolatban. Szélsőséges és elfogadhatatlan vélemények is elhangoztak, elsősorban egy zöld szervezet képviselője részéről, aki a parlamenti vitában a széndioxid kibocsátás megszüntetését, vagyis a bányák és az erőmű azonnali bezárását követelte.

A magyar szénbányászat jelentős átalakulást élt át az elmúlt évtizedekben. Megszűntek a mecseki feketeköszén, a veszprémi, a borsodi, az oroszlányi, a tatabányai, a dorogi vállalatokhoz kapcsolódó barnaköszén bányák és erőművek. Bányászok ezrei kényszerültek munkahely váltására vagy átképzésre. Az átmenetet megállapodások, ezt követően szociális intézkedések tették kevésbé fájdalmasá. Ezek közül néhány, a teljesség igénye nélkül: önkéntes segélypénztári kifizetések 12 mrdFt értékben jutottak el az érintettekhez, átképzési, képzési támogatások, kollektív szerződések szerinti juttatások, térségi új munkahelyek teremtése, földalatti bányászok számára kedvezményes nyugdíj, átmeneti bányász járadék, a bányáskultúra hagyományainak megőrzésére plusz források biztosítása.

Összességében megállapítható, hogy a bányászok a juttatások figyelembe vételével is jelentős áldozatot hoztak, hogy fokozatosan megszűnjön a szénre épülő villamosáram-termelés Magyarországon.

Abban bízunk, hogy az utolsó „áldozatvállalás”, a lignitbázisra épülő Mátrai Erőmű Zrt. működése legalább 2029-ig biztosítva lesz, megteremtődnek ehhez a feltételek a 2100 közvetlen és közel 10 ezer közvetett munkahely megőrzése érdekében. Hazai tüzelőanyag-bázison a villamosenergia-ellátás 15%-át biztosító erőmű esetleg új tiszta szén technológiával képes lesz hosszabb távon is működni. Kiderült, hogy új technológia nem kerül bevezetésre, és ha elfogadjuk, hogy 2050-re karbon semlegessé kívánja tenni az Európai Bizottság kontinensünket, fel kell készülni a munkavállalók számára a tisztességes, méltányos átmenet biztosítására. Ennek érdekében kerestük meg a felelős minisztériumokat az újságban is olvasható levelekkel és kaptunk válaszokat az általunk felvetett problémákra.

Bízunk abban, hogy a válaszok alapján megalakul az a bizottság, amely az átmenet lépéseiben, a meghozandó döntések alapján a konkrét várható intézkedésekről folyamatosan tájékoztatni tudja a munkavállalókat és megteremti azokat a feltételeket, amelyek az átmenetet finanszírozni tudják, kiszámíthatóvá téve a közel tízezer munkavállaló számára a következő évtizedet.

A BDSZ európai szinten – hiszen a kezdeményezés is onnan indult ki – az elmúlt években jelenős erőfeszítéseket tett, hogy a közösségi források is támogassák a szénbányászat megszüntetését. Már a 2010/787 EU Tanácsi határozat is 2027-ig lehetővé tette rendkívüli támogatások biztosítását. A Zöld Megállapodás kapcsán az Európai Ipari Szakszervezet (IndustriAll Europe), amelynek a BDSZ is tagja, kezdeményezésünkre is elérte, hogy az igazságos átmenet alap létrejöttén és működni kezdjen a méltányos átállás mechanizmus finanszírozási rendszere. Erről az első konkrét számokat az Európai Bizottság Tudományos Tanácsadó Szervezete jelentette, irányadó, MÉG NEM KÖTELEZŐ JELLEGGE. Ez alapján Magyarországnak az Igazságos Átmeneti Alap 92 millió Eurót biztosítana 2021-2027 között. Az EU Bizottság 7,5 milliárd Euro „friss pénzt” kíván hozzáadni a 2021-2027-es időszakra az átmenet finanszírozására. Ezen kívül az Európai regionális Fejlesztési Alapból és/vagy az Európai Szociális Alapból is lehet átcsoportosítani összegeket. Az Alap elosztását meghatározó tényezőkre is van javaslat, de ehhez az szükséges, hogy „területi igazságos átmenet tervet” kell benyújtani a tagállamoknak. A tervnek a következő elemeket kell tartalmaznia: az átmenet legfontosabb lépéseinek üzemezése nemzeti szinten; az átmenet által legjobban sújtott területek azonosítása és indoklása, akár megyei szinten is; a kihívások elemzése; (munkahelyek elvesztése, fejlesztési igények és célkitűzések, stb.).

Az Igazságos Átmenet Alap ezek után tud hozzájárulni a célok eléréséhez, a tervezett tevékenységek leírásával, az irányítási struktúra bemutatásával és az értékelés, monitoring leírásainak alapul szolgáló elemekkel. Ez alapján olyan beruházások támogathatók, amelyek hozzájárulnak az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez. A kedvezményezett, amennyiben nem KKV-k, megnevezésre kell, hogy kerüljenek, bevonásuk indoklásával.

Természetesen ezek az európai források kell, hogy a munkavállalók számára is biztosítsák a tisztességes, méltányos és igazságos átmenet lehetőségét a hazai források (lignitfíllér) megnyitásával is.

A BDSZ kidolgozott a múlt év közepén egy pályázatot, amely az átmenet folyamatainak feltárására irányul. A GINOP pályázat lehetőséget teremt az alacsony széndioxid kibocsátáson alapuló jövőképek és kapcsolódó régiófejlesztési program kialakítására Visonta és Bükkábrány települések térségében.

Szakszervezetünk ezért fordult az érintett cégek helyett az államigazgatási, az energia politikáért, valamint a köztulajdonban lévő cégek működtetéséért felelős miniszterekhez, mert a méltányos átállás sikeressége elképzelhetetlen a minisztériumok segítségével nélkül. Ezt támasztotta alá az a nemzetközi energetikai konferencia is, amely 2019. november 6-án került lebonyolításra Budapesten, a német, a bolgár, a lengyel és a cseh, valamint a magyar szakszervezetek és az illetékes minisztérium képviselőjének részvételével.

„Egy gramm gyakorlat felér egy tonna elvonatkoztatással” - mondja Murphy törvénye. Bízom benne, hogy a gyakorlat visszaigazolja a minisztériumi levelekben megjelent támogató szándékot.

Rabi Ferenc

Kiemelten fontos a Mátrai Erőmű dolgozóinak megtartása és a tudás megőrzése

Bizottság létrehozását kezdeményezi a Mátrai Erőmű átalakításával kapcsolatban az Innovációs és Technológiai Minisztérium az ügyben érintett szakszervezetek bevonásával – jelentette be Palkovics László miniszter egy 2020. február 3-án zajló egyeztetést követően.

Folyamatos párbeszéd kezdődött el az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM), valamint Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének, valamint a Mátrai Erőmű Központi Üzemi Tanácsának képviselői között annak érdekében, hogy mindenki számára megnyugtató módon történjen meg a Mátrai Erőmű tervezett átalakítása.

Palkovics László innovációs és tech-

nológiai miniszter kiemelte, a 2050-es karbonsemlegesség figyelembe vétele mellett a kormány elkötelezett a Mátrai Erőmű megtartása és fokozatos fejlesztése mellett. – Erre több szempontból is szükség van. Egyrészt az erőmű azonnali leállítása energiabiztonsági szempontból nem megoldás, például az északkelet-magyarországi régió számára kiemelt jelentősége van a Mátrai működésének. Másrészt olyan infrastruktúráról van szó, amelynek karbonsemlegessé, gáz-erőművé, hulladékhasznosító művé alakítása gazdaságosabb és hasznosabb, mint a végleges bezárás. Harmadrészt az erőmű és a hozzá szervesen kapcsolódó ipari park több mint 10 ezer munkavállalónak nyújt megélhetést – fogalmazott a miniszter.

A munkavállalókat érintő kérdések

között szó esett arról, hogyan lehet elősegíteni az igazságos és méltányos átmenet megteremtését, különös tekintettel a foglalkoztatáspolitikai vonatkozásokra. A szakszervezetek kiemelték, a mostani bizonytalan helyzet miatt jó esély van arra, hogy a környékbeli nagyobb vállalkozások átcsábítják magukhoz a szakképzett munkavállalókat – tudásuk azonban elengedhetetlen lenne az erőműben folyó munka terén. Palkovics László kiemelte, fontosnak tartja a munkavállalók helyzetének rendezését, a szakmakultúra és a tudás megőrzését és az esetleges átképzést. – Komoly veszteség a fejlesztéseknek nem lesz – mondta a miniszter.

A szakszervezetek felvetették, hogy Magyarországnak részt kellene vennie az Európai Unió által létrehozott Szén

Platform munkájában, ahol lehetőség lenne olyan új, technológiai megoldások megismerésére, amelyek segíthetik a Mátrai Erőmű mielőbbi átalakítását. Ennek lehetőségét a várhatóan megvizsgálja a kormány.

Az egyeztetés az ITM és a szakszervezetek képviselői megállapodtak egy

bizottság felállításában, amelynek célja a Mátrai Erőmű átalakításával kapcsolatos legfontosabb kérdések tisztázása, a folyamat nyomon követése. A fórum első ülését várhatóan az erőmű tulajdonosváltását lezáró tranzakciót követően tartja meg.

(ITM Kommunikáció)

Együttműködési szándék

Dr. Fónagy János, miniszterhelyettes, a nemzeti vagyonnal kapcsolatos parlamenti ügyekért felelős államtitkár, a következő tartalmú levelet küldte Rabi Ferencnek a BDSZ és dr. Szilágyi Józsefnek az EVDSZ elnökének.

„Tisztelt Elnök urak!

A Mátrai Erőmű helyzetével kapcsolatos, folyó év január 20-án kelt, általam január 29-én kézhez vett levelére, valamint azt követő személyes beszélgetésünkre hivatkozással – Bártfai-Mager Andrea miniszter asszony egyetértésével – a következőkről tájékoztatom:

A Mátrai Erőmű Zrt. MVM Zrt. által történő megvásárlásával kapcsolatos eljárás folyamatban van. Az eljárás lezárását követően Miniszter asszony, az általa irányított szervezet, illetve az MVM Zrt. részt kíván venni az Ön által javasolt együttműködés megteremtésében és az azt követő munkában.

Kérem, hogy a Nemzeti Vagyon Kezelésért Felelős Tárca Nélküli Miniszter ezen szándékáról az Ön által szükségesnek tartott érintetteket tájékoztatni szíveskedjenek.

Budapest, 2020. február 12.”

A nyugdíjas társadalom egyre szegényebb!

Beszélgetés Székely Jenővel, a BDSZ nyugdíjas tagozatának elnökével

Érdeklődő ember könnyen észreveszi – akár személyes tapasztalat, akár a médiumokban fellelhető híradások alapján –, hogy mostanában örvendetes pezs-gés indult meg a nyugdíjas szférában. Ellenzéki politikai pártok, eddig nem nagyon mozgolódó, nyugdíjasokat, időseket képviselő, tömörítő szervezetek, s nem utolsósorban a szakszervezetek fejtik ki véleményüket a jelenlegi nyugdíjhelyzetről, a nyugdíjasok életkörülményeiről, s fogalmazódnak meg különböző tervezetek, programok, javaslatok, a jövőt illetően is.

- *Mi ennek az oka?* – *kérdezem Székely Jenőt.*

- Az utóbbi időben – kezd a választ a BDSZ nyugdíjas tagozatának elnöke –, amikor találkozom kollégákkal, mindig mondom nekik, hogy szeretném, ha ti is megérnétek a nyugdíjas éveket, de ne siessetek. Mert az, ha valaki nyugdíjas lesz a mai világban, az egyet jelent az elszegényedéssel. Ha a mi ágazati szakszervezetünkön belül kiemelem a bányászatot, a nyugdíjas kollégák, minimum nyolc-tíz éve mentek el, kivéve a márkushegyieket, akik pár évvel ezelőtt. Előtte a 2010-es évet vehetjük alapul, amikor utoljára bányákat zártak be, de vannak, akik huszonöt-harminc éve mentek nyugdíjba.

- *Korrektúrával mindig lehet javítani a helyzeten.*

- Mindössze egy alkalommal – még a szocialista kormány idején – volt, amikor a rossz kondíciókkal nyugdíjba menők részére korrekciót hajtottak végre. 2010-ben, a jelenlegi Orbán kormány hivatalba lépésekor úgy döntöttek, hogy befagyasztják a nyugdíjakat. Nem mondták ki ilyen nyíltan, csak

hoztak egy kormánydöntést, amely szerint a nyugdíjak emelésének mértéke az inflációhoz kötött. Tehát a nyugdíj tíz év múlva is annyit fog érni, mint most. Az inflációhoz kötöttség a folyamatos egy helyben topogást jelenti.

- *Volt valaha az úgynevezett svájci indexálás.*

- Volt bizony. Nyugdíjszakértők kiszámolták, hogy ha az elmúlt öt évben e szerint lett volna a nyugdíjmelés, (amely 50%-ban a várható inflációt, 50%-ban a várható nominális keresetnövekedést veszi alapul az év eleji nyugdíjmelés-kor) az átlag nyugdíjasoknak minimum egymillió forinttal több lenne most a zsebében, mint a jelenlegi számítási rendszer szerint. Sőt, most már a harmadik-negyedik éve a nyugdíjasok hiteleznek a kormánynak. Amikor az év elején, közepén elfogadják a következő évi költségvetést, akkor a kormány által prognosztizált inflációval számolnak, ami eddig még soha nem volt pontos, mindig alulterveztek, ezért az év végén korrekciót kellett végrehajtani. Vagyis januártól novemberig a nyugdíjasok hiteleznek az államnak, hiszen az őket illető pénz nincsen náluk. Aki sajnálatos módon, idő közben meghal, az meg se kapja a kiegészítést, a családja rosszul, az állam meg jól jár. Nem beszélve arról, hogy nem fizetnek kamatot, csak úgy odaadják, mintha mi sem történt volna.

- *A hirtelen érdeklődés és figyelem oka ez lehet?*

- Gyanítom, hogy ezt vehették észre a pártok, nyugdíjas szervezetek, vagy most fogyott el a türelem, jöttek rá arra, hogy valamit tenni kell, ez nem normális állapot. Csak egyvalaki nem foglalkozik a nyugdíjas ügyekkel: a kormány. Ők meg-

mondták, tavaly is szegény voltál, az idén is az leszel, ezt ígértük 2010-ben. Amikor a kollégáimat megkérdézem a területen, hogy elégedett-e a nyugdíjával, sokan azt a választ adják, hogy: lehetne ugyan több, de örülünk annak, hogy ennyi legalább van. Így nehéz a nyugdíjasokat, összefogásra ösztönözni, mozgósítani.

- *Szakszervezeti szempontból mi történt, hogy ez ne így legyen?*

- A MASSZ nyugdíjas választmányának elnöke kezdeményezésére létrejött a Nyugdíjas Szervezetek Együttműködési Tanácsa, ami nem egy jogilag bejegyzett szervezet, hanem egyeztető tanács, s itt azt próbáljuk elérni, hogy egyformán beszéljünk a nyugdíjas helyzetről. Amelyről mindenki mondja a saját, rendszerint nem eléggé megalapozott véleményét, hiszen ez olyan, mint a futball, mindenki „ért hozzá”. Különböző érdekek kapnak ezekben a véleményekben képviselőket.

- *Mi a legjellemzőbb?*

- Ami egyúttal a legveszélyesebb, hogy ne legyen százalékos, arányos nyugdíjmelés.

- *E szerint akinek kevesebb a nyugdíja, az többet, akinek magasabb az kevesebb emelést kapjon?*

- Igen. Ez persze igazságtalan, hiszen a nyugdíjfilozófia az, hogy a munkaviszonyban elért szolgálati idő, meg a befizetett járulék alapján állapítják meg a kezdő nyugdíjat. Nem mindegy, hogy valakinek huszonegy év szolgálati ideje van és minimálbér után fizette a járulékot, vagy akinek van negyven-negyvenkét éve, és tisztességesen fizette a bére utáni járulékot.

- *A BDSZ hogyan viszonyul a nyugdí-*

jas kérdéshez?

- Nyugdíjas Tagozatunk – a nyugdíjasaink egyetértésével –, elkészítette hét pontot tartalmazó álláspontját (Ezt teljes terjedelmében külön közöljük. – a szerk.) a minket érintő legfontosabb feladatokról. Ebből csak – teljesen önkényesen – egyet emelek ki. 2013 előtt volt egy úgynevezett járulékl plafon. Amikor én – tíz évvel ezelőtt – elmentem nyugdíjba – ha jól emlékszem –, évi hétmillió forint volt ez a plafon, ami felett, már nem vontak járulékot, igaz, nem is számoltak nyugdíjat. Ezzel kizárták az olyan magas nyugdíjak lehetőségét – bár ez engem nem fenyegetett –, ami már akkor is borzolta volna a kedélyeket. Ma, akinek havi hét-tízmillió forint a jövedelme (Ilyenek vannak, ezt a statisztikák kimutatják), az ez után fizet járulékot és joggal várja el, hogy ez is legyen a kiszámítás alapja. Így jönnek ki a havi egy-kétmillió nyugdíjak. Ez elfogadhatatlan. Állítsák vissza a plafont, s aki többet keres, attól elvárható az, hogy rakjon félre, vagy lépjen be a nyugdíjpénztárba, így növelje a nyugdíjas éveinek anyagi helyzetét.

- *Valaha a bányásznyugdíjak legendásak voltak. De ne menjünk vissza a múlt század ötvenes éveire, elég a közelmúltat felidézni.*

- Aki mondjuk a bányászatból ment nyugdíjba, tíz-húsz éve, az akkori helyzethez képest a jónál is megfelelőbb induló nyugdíjban részesült. Ő azóta kapja az évi 2,5-3% emelést, aki meg most megy el, a tíz százalék feletti bér-emelkedések következtében lényegesen jobb kondíciókkal lesz nyugdíjas. Elmondhatjuk, hogy elindult a nyugdíjas társadalom elszegényedése. Az árak emelkedése olyan iramban zajlik, hogy a nyugdíjasok megélhetése ellehetetlenül.

- *Hogyan alakul a nyugdíjas tagok száma?*

- Az idő előrehaladtával, sajnos csök-

ken. Annak ellenére, hogy az elmúlt években kétszázötven-háromszáz tagot sikerült felvennie az alapszervezeteinknek, ennek ellenére egyharmadával lett kevesebb a létszámunk, az átlagéletkor pedig öt évvel emelkedett. Különösen érezhető ez a bányász területen, hiszen itt már nincs utánpótlás, elfogytak a bányák. A könnyűipar területén valamilyen jobb a helyzet, de ott sem mondható egyértelműen jónak. Ennek egyenes következménye, hogy az eddigiekhez képest nehezebbé vált nyugdíjas tagjaink mozgósítása. Mindig részesei voltunk aktív munkavállalóink érdekvédelmi harcainak, részvételünkkel segítve a különböző megmozdulások eredményességét. Ma ez nem olyan könnyű, de természetesen a nehézségek ellenére sem változott a szándékunk, hogy erős szolidaritást vállaljunk aktív kollégáink oldalán. Természetesen mi is kérjük őket, hogy ha a nyugdíjasok érdekeinek kell látható jelét adni, ugyanúgy álljanak ki mellettünk. Hiszen, nagyon reméljük, hogy egyszer ők is lesznek nyugdíjasok, és akkor jelenlegi kiállásukkal a jövőendő érdekharcaik kedvező feltételeit alapozhatják meg.

HIP

Gondolatok a nyugdíj évenkénti rendszeres emeléséről és egyéb nyugdíjasokat érintő kérdésekről

Nap, mint nap felröppennek olyan hírek a különböző médiumokban, hogy a kormány gondoskodik a járuléklaplafontól és megőrzi a nyugdíjak reálértékét.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény (TNy.) értelmében a nyugdíjak évenkénti rendszeres emelésénél az éves fogyasztói árnövekedést kell figyelembe venni, s ennek mértékét a költségvetésben kell meghatározni. Ez utóbbit általában mindig alul tervezik, mint a várható infláció és ezért a nyugdíjasok a novemberi nyugdíjkorrekcióig gyakorlatilag hiteleznek az államnak.

A legnagyobb problémát azonban nem ez jelenti, hanem az, hogy egyrészt 2013-tól eltörölték a járuléklaplafont, másrészt, hogy a nyugdíjak évenkénti emelésénél nem veszik figyelembe országos nettó átlagkereset növekedést. Így az a sajnálatos körülmény állt elő, hogy mostanra már vannak milliós nyugdíjak és egyre jobban nyílik az olló

a munkabérek és a nyugdíjak között, ami a társadalomban feszültséget generál.

A 2013. január 1-je előtt alapított nyugellátások évenkénti emelésénél még a TNy-ben létezett a vegyes indexálás, amikor is a tervezett országos nettó átlagkereset növekedést is figyelembe kellett venni a GDP növekedéséhez viszonyítottan. (Sajnos abban az időszakban nem volt 3 százalékos vagy e fölötti GDP növekedés.)

Tisztán fogyasztói árnövekedést kell alkalmazni, ha a GDP nem éri el a 3 százalékot, a fogyasztói árnövekedés és a tervezett országos nettó átlagkereset növekedés 80 és 20 százalékos súlyozott átlagának megfelelő emelés, ha nem éri el a GDP 4 százalékát. Az előzőeknek megfelelően 60 é 40 százalékos arányban, ha nem éri el a GDP 5 százalékát és 5- 50 százalékos arányban, ha a GDP 5 százaléka, vagy azt meghaladó mértékű.

Ezt a szabályt mindenképpen viszsza kell hozni a nyugdíjrendszerbe és

ugyanígy kell tenni a társadalombiztosítási járuléklaplafon visszaállításával is.

Szinte közhelyként éljük meg nap, mint nap, hogy valakinek azért alacsony a nyugdíja, mert rossz időben ment el nyugdíjba. Igen ennek van valós realitása. De nézzük meg, hogy ennek mik az okai.

Azon nyugdíjas honfitársaink, akik 2019-ben vagy az azt követő években mentek/mennek nyugdíjba, Ők egyértelmű nyertesei voltak/lesznek a megúgró gazdasági növekedésnek és a 10 százalék körüli nettó keresetnövekedésnek. Ugyanis előző mutatók egyértelműen megjelennek a valorizációs szorzószámokban és ehhez jön még az alacsony adószint. 1988. január 1-jétől a járuléktalanított és adótlanított kereseteket kell megszorozni az adott évre vonatkozó valorizációs szorzószámmal, kivéve a nyugdíj megállapítás évében és az azt megelőző évben szerzett kereseteket.

Fentiek alapján már azok is hátrányt szenvedtek, akik pár évvel 2019. előtt mentek nyugdíjba –ekkor még átlagon felüli volt az átlagkereset növekedés, alacsony volt az adó, és jobb valorizációs szorzók voltak-, nem beszélve természetesen azokról, akik még korábban mentek el. Korábbi gazdasági növekedésről nem beszélhetünk és az adók is jóval magasabbak voltak (32 százalék).

Fentiekből látható, hogy a nyugdíj-számítás alapjául szolgáló nettó kereseti szint az évek, évtizedek során folyamatosan nőtt, s ezáltal a nyugdíjak is magasabbak lettek. Ez a növekedés a valorizációs szorzószámokban is megjelent, azonban a nyugdíjrendszer az adóváltozásokat nem vette figyelembe. Nem is beszélve a nyugdíjak reálértékének a megőrzéséről. Amikor magas volt az infláció és a bérek stagnáltak, akkor a vegyes indexálással történt az év eleji nyugdíjmelés, amikor viszont alacsony volt az infláció és a bérek ugrásszerűen nőttek, akkor a fogyasztói árnövekedéssel történt az év eleji nyugdíjmelés.

Valorizáció: az előírások szerint a nyugdíjazást megelőző naptári év előtt

elért keresetet, jövedelmet az országos nettó átlagkereset egyes években bekövetkezett növekedését alapul véve kell a nyugdíjazást megelőző naptári év kereseti szintjéhez igazítani.

A társadalmi igazságosság érvényesülése szükségessé teszi, hogy a 2010. előtti évekhez hasonlóan ismét legyen korrekciós nyugdíjmelés, hogy a korábban megállapított nyugdíjak is értékkövetőek legyenek.

Ez egy egyszerű nyugdíjmelést jelentene, mellyel az alacsony nyugdíjakat közelíteni lehetne a létminimum szintjéhez.

Szintén gyakorta hangzanak el olyan kijelentések, hogy differenciált nyugdíjmeléssel kell bevezetni és a legalacsonyabb nyugdíjakat 80-90 ezer forintra kell felemleni.

Itt kell megjegyezni, hogy a társadalmi szolidaritás nem egyenlő a társadalmi igazságtalansággal!

Figyelemmel a magyar nyugdíjrendszer sajátosságára, fenti ötletek nélkülöznek mindennemű szakmaiasságot és egyszerűséget.

Magyarországon felosztó-kiróvo nyugdíjrendszer van, ami lesarkítja

annyit jelent, hogy mindenki olyan összegű nyugdíjban fog részesülni, mint amennyit a nyugdíjárulék alapot képező jövedelméből az évek alatt járulékként befizetett.

Lefordítva ez azt jelenti, hogy ha valaki nyugdíjazásáig végigdolgozta az idejét/éveit és átlagkereset után fizetett nyugdíjárulékot, akkor elfogadható nyugdíjat számoltak ki neki.

Vannak azonban olyanok is, akik csak a résznyugdíjhoz szükséges szolgálati időt dolgozták le és ehhez csak a mindenkori minimálbér után fizettek járulékot, ezáltal Ők jóval kevesebb nyugdíjra jogosultak.

Itt kell megemlíteni a vállalkozók többségét is, akik szintén csak a minimálbér után fizették be nyugdíjárulékot és most a legnagyobb hanggal mondják, hogy milyen kevés a nyugdíjuk. Azt azonban elfelejtik, hogy nyugdíjazásukig átlagon felüli életszínvonalon éltek.

Nagyon sok olyan nyugdíjas van, akik 40 év vagy e fölötti munkaviszonnyal mentek el nyugdíjba, de mivel munkaköri besorolásuk alapján keresetük nem volt sok, így nekik mostanra 80-90 ezer forint nyugdíjuk van.

Természetesen a munkaviszonyuk alatt magasabb munkaköri besorolással bíró (szakmunkások, diplomások közép

BÁNYAMUNKÁS

és felső vezetők) nyugdíjasok felelőségük arányában magasabb jövedelemmel rendelkeztek, de ezután jóval több nyugdíjárulékot fizettek be, s ezért a nyugdíjuk is magasabb. Éppen ezért minden nyugdíjasnak egységesen és ugyanolyan mértékben jár a nyugdíjak év elejei rendszeres emelése.

Fentiekre való tekintettel teljesen elfogadhatatlan a differenciál nyugdíjmelés felvetése és az is, hogy akik feketén és kijátszva a nyugdíjrendszert nem fizetett vagy csak a minimálbér után fizetett nyugdíjárulékot, azok nyugdíját 80-90 ezer forintra felemeljék.

Nem beszélve arról, hogy akik most is ennyit kapnak, mit szólnak mindehhez.

A legkisebb öregségi nyugdíj már tizenegy éve 28.500 forinton stagnál, ami változtatásra szorul. Itt be kellene vezetni egy 50.000 forintos minimum nyugdíjat, amihez legalább 15 év ledolgozott szolgálati idő szükséges.

Van még egy probléma a nyugdíjrendszert változtatni akarók részéről, amit úgy hívnak „Alapnyugdíj”. Milyen alapon és kinek a kárára?

Valószínű, hogy azon nyugdíjasok kárára, akik ledolgoztak egy életet és tisztességesen fizették a nyugdíjárulékot.

Az alapnyugdíj ötlete és hírértéke az, hogy ha nem dolgozol, és nem fizetsz járulékot, akkor fogsz részesülni nyugdíjban. Ez teljesen elfogadhatatlan.

A hatályos TNy-ben vannak lehetőségek arra, hogy akik alacsony nyugdíjat kapnak, méltányossági nyugdíjmelésben részesüljenek. Ez a 90 ezer forint alatti nyugdíjasok részére nyújt segítséget.

De az önkormányzatok a helyi szociális rendeleteiben is tudnak segítséget nyújtani azoknak, akik alacsony nyugdíjjal rendelkeznek (térítésmentes ebéd stb.).

Gaál Gábor

A nyugdíjasainkat érintő legfontosabb követelések

1./ A Társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvénybe vissza kell emelni azt a paragrafust, amely a 2013. január 1-je előtt megállapított nyugellátások évenkénti emelésére vonatkozott. Ez egy vegyes indexálás volt, amely a fogyasztói árnövekedés mellett figyelembe vette a tervezett országos nettó átlagkereset növekedést is, a GDP növekedéshez viszonyítottn.

Tisztán fogyasztói árnövekedést kell alkalmazni, ha a GDP nem éri el a 3 százalékot, a fogyasztói árnövekedés és a tervezett országos nettó átlagkereset növekedés 80 és 20 szá-

zalékos súlyozott átlagának megfelelő emelés, ha nem éri el a GDP 4 százalékát. Az előzőeknek megfelelően 60 é 40 százalékos arányban, ha nem éri el a GDP 5 százalékát és 50- 50 százalékos arányban, ha a GDP 5 százaléka, vagy azt meghaladó mértékű.

2./ El kell utasítani minden olyan megnyilvánulást, amely a járulékfizetéssel megalapozott nyugdíjak esetében differenciálást írna elő a minden év január elsejei nyugdíjmeléseknél.

3./ Az irreálisan magas nyugdíjak visszaszorítása érdekében vissza kell állítani a társadalombiztosítási járuléklaplont, vagy egy bizonyos

összeghatárban kell maximálni a megállapítandó nyugdíjakat.

4./ Ki kell dolgozni olyan több lépésőben megvalósítandó korrekciós nyugdíjmelést, amely a különböző időszakban megállapított nyugdíjak értékvesztését (stagnáló vagy gyengébb nettó keresetnövekedés, s ezáltal alacsonyabb valorizációs szorzók, valamint magasabb adó) kompenzálja.

Ezzel az 1./ pontban foglaltakon túlmenően az alacsony nyugdíjakat közelíteni lehetne a nyugdíjas létminimum szintjéhez.

5./ Akinek van Magyarországon ledolgozott járulékfizetéssel megal-

pozott 20 év munkaviszonya, azok nyugdíj megállapítása 50.000 forintnál nem lehet kevesebb.

Ez az „Alapnyugdíj” ötletét váltja ki, s nem ösztönzi azt a gondolatíságot, hogy ha nem dolgozol, és nem fizetsz járulékot, akkor is fogsz részesülni nyugdíjban.

6./ Rövidtávon nem támogatható az alacsony nyugdíjak nyugdíjas létminimumra történő felemelése, mert többségében olyanokról van szó, akik rendszeresen a mindenkori minimálbér után fizettek csak járulékot, ledolgozott éveik egy részében feketén vállaltak munkát és sokan

vannak olyanok is, akik hosszabb időt dolgoztak külföldön, de itthonról is kapnak egy kevés nyugdíjat.

Hosszabb távon fentiek következtében közelíteni fognak az alacsony nyugdíjak a nyugdíjas létminimum szintjéhez.

7./ Kiemelten fontos cél a szén-külfejtéses bányatárségben dolgozók bányásznyugdíjának és a bányász rokkant nyugdíjak 2011. december 31-i állapotának, valamint a kordelvezmény 2014. december 31.-i állapotának visszaállítás.

A BDSZ nyugdíjas tagozata

Sürgősen változtasson a kormány a nyugdíjrendszeren

Nem lehet tovább konzerválni azt a végtelenül igazságtalan és felháborító nyugdíjrendszert, amelyben csaknem egymillió idős ember nyomorog, mert százezer forintnál kevesebb jövedelemből kell megélnie. A MASZSZ-nál megelégtelték az idős embereket sújtó áldatlan állapotokat, s a szervezet a szövetségi tanácsa jóváhagyásával támogatja, sőt erősíti nyugdíjas tagozatának a követelését: sürgősen változtasson a kormány a nyugdíjrendszeren. Ennek érdekében párbeszédet szorgalmaznak, ezt abban a levélben is egyértelműen

jelzik, amelyet a MASZSZ elnökének, Kordás Lászlónak, valamint a tagozat vezetőjének, Juhász Lászlónak az aláírásával küldött a szövetség a miniszterelnöknek, az EMMI miniszterének és a pénzügyminiszternek is. A több címmel is jelzik, a döntéshozásban nincs felelőse a nyugdíjas ügyeknek, ami egyértelmű jele annak is, hogy a kormány egyáltalán nem fordít kellő figyelmet éppen a legelesettebb, a segítségre leginkább rászoruló generációra. A szövetség már tavaly december végén nyilvánosságra hozta a nyugdíjas tago-

zata pontokba foglalt változtatási követelését. Ezt a csomagot most levélben is eljuttatják az illetékesekhez, személyes találkozózt kérve annak megbeszélésére. A szövetség és a nyugdíjas tagozat várja a visszajelzést azt remélve, hogy valamelyik miniszter lehetőséget és időpontot is ad az egyeztetésre.

A követeléscsomagban a szervezet egyebek között leszögezi: a kormány- nak a gazdasági növekedéshez, valamint a béremeléshez kell igazítania az éves nyugdíjmelést, s a nyugdíjak összegének öt éven belül el kell érnie

a mindenkori átlagbér 70 százalékát. A pontok egyikeként a szövetség azt írta: elvárja, hogy a kormány mielőbb mérje fel tényszerűen a nyugdíjasok helyzetét, hogy a valós állapothoz lehessen igazítani a megoldást is. A követeléscsomag összeállítóit minden egyéb intézkedés mellett fontosnak tartják az érdemi párbeszédet a generációt képviselő szervezetek és a kormány illetékese között, mert csak így lehet felszámolni a nyomort, amelyben egyre több idős ember él. Élesen kritizálják azt a gyakorlatot, amelyben a

kormány az éves nyugdíjmelést szándékosan mélyen a várható infláció alá kalkulálja, majd az év végén kegyet gyakorolva, ajándékként adja oda azt, ami a kezdetektől jár. Vagyis: az idős, beteg, nyomorgó emberek is kölcsönöznek a kormánynak. Ez végtelenül felháborító. Ezek az emberek több évtizedes kemény munkájukkal jelentősen hozzájárultak az ország gazdasági növekedéséhez – amire a miniszterelnök olyan nagyon büszke –, s erre kulturált jogállamban méltó nyugdíj, s nem a nyomorba taszítás szokott lenni a „köszönet” Megerősítették: várják a személyes találkozót a döntéshozók valamelyik illetékeseivel. **(MASZSZ)**

Sok sikert a nyugdíjas élethez?

A közelmúltban az a megtiszteltetés ért, hogy részt vehettem egy fórumon, melynek az volt a témája, hogy lehet-e valaki sikeres a nyugdíjba vonulás után. Amikor készültem a beszélgetésre, áttekintettem azt a tíz évet, amely utolsó aktív munkanapom óta eltelt, hogy tisztázzam magamban is: hogy állok én ezzel a dologgal?

Ahogy visszaemlékszem, nem terveztem a nyugdíjas éveket. Aktív pályám megannyi fontos feladata lekötötte a mindennapjaimat, csupán az volt biztos, hogy azok a bizonyos idők tevékenyek lesznek, ám hogy pontosan mi lesz az, ami kitölti a megérdemelt pihenés óráit, nem foglalkoztatott.

Most már tudom, hogy rosszul tettem, hogy nem terveztem, nem is ajánlom senkinek, hogy úgy tegyen, mint én, aki még döntés előtt áll gondoljon konkrétan a nyugdíjas évekre, legyen „munkaterve”.

Na, persze, ha nem akarja a tevékeny napokat, ne hallgasson rám, döntsön a legjobb belátása szerint.

Az említett fórumon a vitavezető feltette a kérdést: mit jelent nektek a siker?

Azt találtam válaszolni – nem kis felhőrdülést kiváltva ezzel -, hogy nálam ma már, nyugdíjasként, nem élvez prioritást a siker. Mint következményt jól viselem, kimondottan jól esik, de nem

hajszolom, nem akarok mindenáron sikeres lenni. Sokkal inkább okoz örömet az, hogy jelenleg része vagyok két közösségnek is. Szerkesztem a Bányamunkást, így azon szerencsések közé tartozom, akik nem szakadtak el egykori munkahelyüktől, s ha nem is vagyok a mindennapok munkájának részese, de főszerkesztői státuszomból eredően részt veszek az országos testületek ülésein, tagja vagyok a központi apparátus szakszervezeti alapszervezetének, s járom a vidéket, tájékozódok BDSZ eseményeiről. (Aztán persze meg is írom)

A másik közösség a Hevesi Sándor Színtársulat, amelynek színdarabokat,

jeleneteket írok, s akik fontosak a számomra, s én is fontos vagyok nekik. Érzem, hogy elfogadnak, igénylik a tanácsaimat, szívesen, nagy kedvvel játsszák a darabjaimat, még azt is megkockáztatom, hogy tekintélyem van előttük.

Mivel nyitott szemmel járok a világban, tudom, látom, hogy nem mindenki lehet olyan elégedett a sorsával, mint én.

A nyugdíjas kor legfenyegetőbb réme az, hogy az ember feleslegesnek érzi magát. Volt közössége, egykori munkahelyi kollektívája, ha meglátogatja őket, mindig nagy ovációval fogadja, amely pontosan öt percig tart, aztán megy mindenki végezni a munkáját. Ez a dolgok rendje. Am egyáltalán nem növeli a nyugdíjas önbizalmát. Eszével

felfogja, hogy ennek így kell lennie, de a szíve majd bele szakad. Ha valaki leragad ennél a helyzetnél, s nem tud továbblépni, kudarcossá teszi a saját öreg napjait. Annak pedig nem szokott jó vége lenni.

Én ezért vagyok a tevékeny időskor partján.

Nekem az első nyugdíjjal megjött a döntés szabadsága is. Én döntöttem arról, hogy hogyan tovább. Arról is én fogok dönteni, hogy már nem akarom azt, ami van, ha eljön egy ilyen idő. És mert megvan a lehetőségem, hogy bármikor abbahagyhatom, könnyű szívvel végzem a dolgom, amíg bírom, és amíg lesz a munkámra igény.

Nem hajszolom, de ehhez kívánok magamnak sok sikert!

HIP

Bizottsági tervek

Az év eleje a tervezés időszaka. A BDSZ állandó bizottságainak életében is. Ilyenkor döntenek arról, hogy a legutóbbi kongresszus határozatai alapján készült Cselekvési Program által kijelölt feladatok milyen konkrét tennivalókat jelentenek az egyes munkaterületek számára, az adott esztendőre, s azokat milyen határidőkkel, milyen felelősökkel szándékoznak végrehajtani.

Ebben a cikkben a BDSZ a Szervezetfejlesztési- Oktatási és Hagyományörző Bizottságának – az Országos Tanács által jóváhagyott - 2020-as munkaprogramjából idézek ide néhány, nagyon fontos célkitűzést.

Mivel a grémium tevékenységi köre meglehetősen sokrétű, így a tervezésben is több terület szempontjait kellett figyelembe venniük.

Kezdem azzal, hogy a Bizottság kiemelt feladata, hogy a bányá, energia- és a könnyűipar területén segítse a kulturális értékek megőrzését, fennmaradását, együttműködjön a kulturális és hagyományörző szervezetekkel, alapítványokkal. Hangsúlyosan szükséges foglalkoznia az évente hagyományosan megrendezésre kerülő országos és helyi bányásznappal, a Borbála-napi ünnepségekkel, a Jó szerencsét! köszöntés megemlékezéssel, a Könnyűipari Szakmai Nap rendezvényével és a hagyományápolás egyéb területeivel, rendezvényeivel is. Feladata továbbá az is, hogy az Országos Bányász Kulturális és Hagyományörző Szövetség munkáját folyamatosan segítse. A szervezetekhez, az egyes iparágakhoz köthető jubileumi dátumokra, évfordulókra figyelemmel,

kerek, jeles események alkalmával, programterv készítésével, s egyéb tárgyi, technikai eszközök rendelkezésre bocsátásával, a lehetőségeihez mérten működjön közre a megemlékezés sikeres lebonyolításában.

A Bizottságnak a BDSZ szervezetfejlesztési lehetőségeit is fel kell tárnia, elemeznie kell, milyen irányok, lehetőségek vannak a további ipari szakszervezetekkel történő fúzióra, tagszervezésre, a fiatal munkavállalók megszerzésére, az ifjúsági munka erősítésére. Ennek érdekében együtt kell működnie a BDSZ többi állandó munkabizottságával.

A folyamatos taglétszámcsökkenés, az ipari munkahelyek beszűkülése miatt érdekelték vagyunk, hogy a szakszervezeti tagok, a munkavállalói érdekek minél hatékonyabban képviseljük, az országos területi jelenlétet és akcióképességet erősítsük. Ehhez haté-

kony tagszervezési kampányokra, új szervezetek bevonására van szükség, amellyel nő a BDSZ nyomásgyakorló-képessége, tárgyalási pozíciói.

A Bizottságra fontos szerep hárul a tagszervezésében, a részletek kidolgozásában a testület munkája is nélkülözhetetlen.

A BDSZ évente megrendezésre kerülő aktív- és nyugdíjas titkári képzések, szakmai találkozók programtervének kidolgozásában is szerepet kaphat a Bizottság, javaslatokat tehet, melyek azok a témakörök, amelyekkel mindenképpen fontos megtárgyalni a BDSZ-nek, milyen előadókát hívjon meg és milyen tematika alapján, milyen témaköröket vitassanak meg a kollégák a találkozókon.

Ebben az esztendőben különösen fontos, hogy a Bizottság, a munkája során szem előtt tartsa és a testületi tevékenységének fókuszába állítsa a

BDSZ szervezetfejlesztési lehetőségeit, illetve az ipari ágazati szakszervezetekkel történő fúzió, egyesülés lehetséges módzatait.

Ennek során javaslatokat kell megfogalmaznia a tagszervezés eredményességének érdekében, mint pl. a célzott kampányok, családi nap stb.

Az oktatást illetően kezdeményező szerepet kell vállalnia a BDSZ képzési terveinek kidolgozásában, a megvalósítás előkészítésében és végrehajtásában.

Mint ahogyan az elején megfogalmaztam, a testület munkája sokrétű, minden célkitűzés így nem jelenhet meg egy újságcikk keretein belül. De talán annyi kiderül, hogy van feladat bőven, amelyek teljesítéséhez kívánok a Bizottság társelnökeinek - Máthéné Varga Teréziának, Rofrits Vilmosnak – és valamennyi tagjának sok sikert!

- hip -

Természeti erőforrásaink, energetikai kitekintéssel is

„Az a környezetvédő, aki jogosulatlan kívánságok teljesítését erőszakolja, tulajdonképpen ellensége a környezetnek, mert

eltulzott követelmények teljesítése országa gazdasági forrásainak kimerülését okozza és így később az elszegényedet nemzet a környezetvédelem minimális igényeinek kielégítését sem tudja finanszírozni”

(Dr. Mosonyi Emil az MTA r. tagja /1910-2009/ Mérnök újság I. évfolyam, I. szám)

Magyarország a közvélekedéssel szemben számos ásványi nyersanyagban inkább gazdagnak, mint szegényen ellátott országnak mondható. Jelen cikkben bemutatásra kerülnek azok az ásványkincsek melyekből akár jelentős kitermelés is megvalósítható lehet. Ehhez a bányászathoz való pozitívabb hozzáállás mellett olyan vállalkozásokra is szükség van, amelyek korszerű technológiával, gazdaságosan képesek az ásványi nyersanyagokat kitermelni és feldolgozni.

ENERGIAFORRÁSOK

Hamis a korábban sokszor hangoztatott vélemény, hogy hazánk szegény ásványi nyersanyagokban. A valóság, hogy bár vannak olyan ásványi nyersanyagok, amik hazánkban nem található, de az biztosan kijelenthető, hogy számos ásványi nyersanyagban relatív gazdag országok vagyunk, amit az 1. táblázat is bizonyít.

Nyersanyag	Termelés 2017-ben		Földtani vagyon 2018. I. 1.		Kitermelhető vagyon 2018. I. 1.	
	Mm ³	kt	Mm ³	kt	Mm ³	kt
Kőolaj						
Konvencionális kőolaj	0,84		275,03		24,21	
Nem konvencionális kőolaj	0,00		537,11		58,52	
Földgáz						
Konvencionális földgáz	1 879,54		186 445,06		76 196,49	
Nem konvencionális földgáz	5,17		3 923 322,0		1 565 332,44	
Szén-dioxid gáz	112,3		44 674,82		28 798,12	
Feketekőszén		0,789		1 625 044		1 915 391**
Barnakőszén		83,341		3 195 866		2 241 124
Lignit		7 890,0		5 686 865		4 240 870
Uránérc		0		26 769		26 769
Vasérc		0		43 151		43 664
Bauxit		1,3		123 845		79 705
Ólom-cinkérc		0		90 775		100 817
Rézérc		0		781 170		726 459
Nemesfémek		0		36 588		36 507
Mangánérc		0		78 868		51 982

1. sz. táblázat. (Forrás: MBFSZ)

Szénhidrogének

Sajnos hazánk jelentős importra szorul ezért is örömmel üdvözljük, hogy a korábbi meghirdetett szénhidrogén koncessziós pályázatokra 2019. év végéig 35, míg csak a teljesség kedvéért a geotermikus pályázatokra 3 érvényes szerződés megkötése történt. A vállalt beruházás összege 60 milliárd forint, további opciós vállalás 40 milliárd forint. A szerződések időtartama szénhidrogéneknél 20 év, a geotermikusánál 35 év. Sikeres megvalósulás esetén mind a szénhidrogén-, mind a geotermikus szerződések az eredeti időtartam felével meghosszabbíthatók pályázat nélkül. A bányajáradék összege a szerződések eredményeképpen + 10 milliárd forint. A koncessziós pályázatok döntően sikeresen valósulnak meg és készülnek az újabbak és bízunk abban, hogy azok is kedvezően fogják érinteni a hazai ellátást illetve csökkenteni a magas importot.

A szénhidrogén koncessziós szerződések eredménye már az, hogy a kőolaj 25 %-a, a földgáz 10 %-a már hazai termelésből adódik.

Szénbányászat

A szénbányászat helyzetét döntően befolyásolja az Európai Bizottság „TISZTA ENEGIA MINDEN EURÓPAIÁK/2016/” csomag, ami azt jelenti, hogy a „3d”-nek (dekarbonizáció, digitalizáció, decentralizáció) kell érvényesülni.

A feketekő-szénbányászat már az 1990-as években megszűnt.

A mélyművelésű barnakőszén utolsó (Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegy) bányájának a termelése 2017-ben fejlődött be. Ennek oka nem a gazdaságo-

san kitermelhető szénvagyon kimerülése, hanem környezetvédelmi előírások miatt. A termelésnek már korábban be kellett volna fejeződnie, de a BDSZ sikeres tárgyalásai eredményeként is a szénfíllérrel sikerült a bezárást eltolni, sőt a humánpolitikai kérdéseket is eredményesen megvalósítani. E területen a közeljövőben változás nem várható, hiszen egy közel-múltban Dubicsányra és Sajókápolnára kiírt koncessziós pályázat is eredménytelen volt.

Jelenleg időszakosan két – három ú.n. bicskabánya működik, az összlétszám talán 40–50 fő.

Sajnos a jelenlegi művelési technológia (maróhengeres jövesztés) miatt a kitermelt szén kb. 60%-a (apró-szemű), csak erőműben használható és szesz erőmű építésére – számos ismert ok miatt – nem kerül sor és ez azt jelentené, hogy a fennmaradó 40 % lakossági szén nem lenne megfizethető a lakosság számára. Vélhetően ez vezetett a fent említett koncessziós pályázat eredménytelenségére.

Fontos lenne a kutatások folytatása annak érdekében, hogy a hazai szenek milyen és mennyi ritkaföldfémeket tartalmaznak és azt, hogy vegyipari és egyéb célra miként használhatók fel különös tekintettel az új technológiák és az elektronikában való felhasználásukra

Egyéb/1,2%.

2019 tulajdonos váltás (jóváhagyásra vár / MVM Zrt 98,8%, Egyéb 1,2%/).

A saját tulajdonú bányák termelési kapacitásai az elmúlt 50 évben:

Bánya	szénmennyiség Mt	letakarított meddő Mm 3	letakarítás M3/t
Visonta	235,224	1942,586	8,26
Bükkábrány	110,528	517,1	4,86
Összesen	345.748	2459,686	7,11

Mi az igazság 2020 év elején?

2015–ben 13,6 milliárd forint a nyereség.

2016-ban 6,5 milliárd forint a nyereség.

2017-ben 10,7 milliárd forint a veszteség.

2018-ban 4,3 milliárd forint a veszteség.

2018–ban szabad eredmény terhére 11 milliárd osztalék!!!! + állami támogatás.

Az MVM Zrt átvétel célja: gazdasági, ellátásbiztonság, munkahely, klímavédelem.

Ennek érdekében a működési költség csökkentése (kvóta), széntechnológia kivezetése, Visonta bánya termelés átalakítása, 500 MW-os gázturbinás erőmű, megújuló forrásból hulladék-hasznosító blokk. Az átalakítás következő évtizedben 200-300 milliárd forint.

A 2020. január 9-ei kormányinfón, amit a miniszterelnök tartott, többek között az alábbi is elhangzott: „Tízezer ember munkájának sorsa múltott a Mátrai Erőmű megmentésében. Azért kell megvenni a céget – többek között Mészáros Lőrinc érdekeltségéből – mert a cég nem tudta volna biztosítani az átalakításhoz szükséges egymilliárd dollárt. Ennek zöldítése üzleti alapon nem helyes, de a politikának más szempontot is figyelembe kell venni, például tízezer ember munkahelyét...” „a lignit stratégiai kérdés...”

Nem szabad elfelejteni: A Mátrai Erőmű Zrt villamosenergia-termelés a tervezett átalakítások esetében is az évtizedben szoros összefüggésben van a bizonytalan/biztos Paks II. belépésétől. Amennyiben a Paks II. építése/belépése csúszik, a lignitbázisú erőmű termelése csak a ma már nagyon magas földgáz további drasztikus növekedésével váltható ki.

Ércek

Sajnos e területen teljes leépülés történt, 2016-ban az utolsó ércbánya – Ürkúti mangánérc-ásványbánya – befejezte a termelést, miután az egyetlen megrendelő felmondta a több évtizedes szerződést.

A korábban kiírt recski - világviszonylatban is kiemelkedő – színesfémérc bányászatra két koncessziós pályázatra nem érkezett ajánlat. Bízunk abban, hogy talán kedvező világgiazi ár és új kedvezőbb feltételekkel kiírandó pályázat eredményes lehet. Talán újból foglalkozni kell/ene a világon e területen lévő, megemelkedett árú színes-fémércekkel (pl: platina fémérc, ródium stb.)

A hazai uránérc-bányászat 1997-ben megszűnt, melynek oka nem az ásványvagyon kimerülése (maradt: 26,8 Mt, 31373 t urántartalom), hanem a magas önköltség volt. Ugyanis 100 dollár körüli kitermelési költség nem tudott versenyezni a világgiazi ár akkori, 30 dollár körüli értékével. Már 1989-ban is óriási veszteség volt. Az újraindításhoz eredménytelen kísérletek voltak.

Most a Mecseki Környezetvédelmi Zrt. foglalkozik bányabezárással, környezetvédelemmel, rekultivációval, a radioaktív hulladéktároló kutatással. A Nitrokémia Zrt. döntően kártalanítással, rekultivációval foglalkozik.

Nem fémes ásványi nyersanyagok

A bányászat jelenlegi sikeres ágazata, mely döntően annak köszönhető, hogy az országban jelentős út-, vasút- és lakásépítés folyik és bízunk abban, hogy ez

a következő években folytatódni fog, illetve a hazai jelenlegi megrendelők is szintén igénylik a termékeket.

koncessziós pályázatokat, amelyek sikeresen segíthetik az adott ágazatot. Az 1345/2018/VII.26/

Nyersanyag-főcsoport	Földtani vagyon /millió m ³ /		Kitermelhető vagyon /millió m ³ /		Termelés 2016	Termelés 2017
	2017. I. 1	2018. I. 1	2017. I. 1	2018. I. 1	1000 m ³	1000 m ³
Ásványbányászati nyersanyagok	1 711,43	1 711,90	544,99	544,67	1 130,23	1 126,70
Tőzeg-lápföld-lápi mész	538,55	538,35	305,23	305,09	217,33	269,49
Cement- és mészipari nyersanyagok	1 136,80	1 135,44	568,84	567,48	1 181,66	1 160,72
Építő- és díszítő kőipari nyersanyagok	1 921,09	1 998,68	1 291,40	1 360,22	4 996,67	5 073,05
Építőipari homok	807,38	866,47	578,12	628,96	3 325,43	7 450,39
Építőipari kavics	3 670,70	3 653,07	2 343,77	2 340,00	12 297,7	14 442,14
Kerámiaipari nyersanyagok	988,40	999,66	640,59	648,98	1 105,46	1 341,57
Egyéb	52,88	58,33	41,99	46,55	179,67	2 108,65
Nemfémes nyersanyagok összesen	10 827,2	10 961,90	6 314,9	6 441,95	24 434,2	32 972,7

2. sz. táblázat (Forrás: MBFSZ)

Törölt bányászati jogokra több kiírás is megjelent 2019. május 28-án hat, – és október 24-én szintén hat homok, kavics és agyag területre, változó sikerrel. Három szerződés megkötésére került sor (Beloianisz I. homok, Rábapatonna III. kavics, Szécsény I. agyag).

2019. július 4-én a Magyar Közlöny 117. számában (p.: 4375 – 4377) jelent meg az 1398/2019/VII.4 számú kormányhatározat „Az építésgazdaság általános fejlesztését, az építőanyagok hazai gyártását az 1031/2018 /II.8/ Korm. határozat módosításáról” melynek

1.2 pontja kimondja, hogy „MODERN ÉPÍTÉSGAZDASÁG PLATFORM”-ot kell megalakítani és működésére 2019–ben és 2020-ban 100 – 100 millió forint áll rendelkezésre,

Kormányhatározat az „ENERGETIKAI ÁSVÁNYHASZNOSÍTÁSI ÉS K É S Z L E T G A Z D Á L K O D Á S I CSELEKVÉSI TERV” 10 pontban minden esetben miniszteri felelőst jelölt meg. A terv azt tartalmazta, hogy - javítható az ország külkereskedelmi mérlege, (ld. 4. táblázat) - hazai munkahelyek, beszállítók köre jöhet létre - adó bevételeket eredményezhet - leszakadó egykori ipar – és bányavidékek szociális és gazdasági helyzete javítható

S már itt az új terv („ENERGIA ÉS KLÍMAPOLITIKAI STRATÉGIA” 2020. január 17) és már azt is tartalmazza, hogy 2020 év végéig elkészül a „NEMZETI TISZTA FEJLŐDÉSI STRATÉGIA”.

Sokat mond hazánk külkereskedelmi mérlege:

Év	Élelmiszer-ek, italok, dohány	Nyers- anyagok	Energia- hordozók	Feldolgozott termékek	Gépek és szállító- eszközök	Összesen
Egyenleg						
2013	814,4	215,2	-1 906,8	127,6	2 704,6	1 955,0
2014	733,0	169,7	-2 004,7	-78,4	3 118,0	1 937,5
2015	730,7	97,9	-1 428,2	-316,3	3 580,9	2 664,9
2016	644,8	106,6	-1 123,9	-365,4	3 767,0	3 029,2
2017	705,6	102,2	-1 446,5	-397,5	3 537,4	2 501,3
2018	631,9	75,3	-1 645,4	-817,9	3 520,6	1 764,5
2019 J=0	574,2	92,3	-1 475,8	-1 072,6	3 301,8	1 419,9

a 2.1 és 2.2 pont a Közép-Magyarország kavics – sóder – homok területek jogszabály felülvizsgálatát írja elő,

a 2.6 pont tartalmazza, hogy abban az esetben, ha a hazai igény nem elégíthető ki, külföldről honnan lehet a legkedvezőbb áron biztosítani.

A kormányhatározat az MBFSZ feladatát is tartalmazza.

BÁNYAJÁRADÉK

A kitermelt ásványi nyersanyag után az állami részese-dés, bányajáradék illeti meg (54/2008(III.20) Korm. rendelet is. A vállalkozók által befizetett bányajáradékot a teljes bontás nélkül a 4. táblázat mutatja.

Miben bízhatunk?

A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat folyamatosan készíti a

3. sz. táblázat (Forrás: KSH)

Sokat várunk az Innovációs és Technológiai Minisztérium által létrehozott „Energetikai Információs Tanács” munkájától is és a meghirdetett koncessziós pályázatoktól.

(A kézirat leadása 2020. január 10!)

Dr. Horn János

Ásványi nyersanyag	2017	2018
	ezer forintban	
Szén	372	525
Lignit	700 173	687 417
Homok, kavics	1 142 850	1 345 651
Kövek	543 307	666 941
összesen	28 609 981	43 716 100
ebből szénhidrogének (kőolaj, földgáz)	92,8 %	90,0 %

4. sz. táblázat (Forrás: MBFSZ)

Mit üzen a múlt?

A társadalombiztosítási önkormányzatokról

Történeti visszapillantásunkban a Bányamunkás 2019. szeptemberi számában az állami társadalmi biztosítási rendszer kialakulását a terjedelmi korlátok miatt csak igen szűkre szabva tudtuk felvázolni, a bányatársládától az 1907. évi XIX. törvénycikk az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról bevezetéséig.

„A háború okozta mérhetetlen nyomorúság, a Trianon okozta sokk, s annak beláthatatlan következményei, 1,5 millió ember kivándorlása az országból az itt maradtak életkörülményeit tovább nehezítette. Az infláció növekedése, a reálbérek csökkenése, a nők és a gyermekek foglalkoztatása növekedése, gyakori volt a 12-14 órás munkanap a legegészségtelenebb munkahelyeken is. A szociális kiadások ez időben az állami költségvetésnek 3 %-át képezték. Jellemzője a nyomornak, hogy 1918-ban Budapest belvárosában 44 év és 8 hónap, a munkáslakta körzetekben 21 év és 8 hónap volt az átlagos életkor.”

A munkavédelem is háttérbe szorult. 1924-ben kapott népszövetségi kölcsön mérsékelt gazdasági fellendülést hozott, az iparágak közül a könnyűipar indult gyors fejlődésnek, ez éreztetette hatását a munkavédelem területén is. Jelentős volt a nők védelmében hozott 1928. évi V. törvénycikk, amelynek 7. §-a kimondta, hogy a nők csak olyan munkát végezhetnek, amely a testi erejüket nem haladja meg, csak éppen azt nem állapították meg, hogy mennyi a nők által szállítható teher maximális súlya.

A szakszervezetek felelőssége megnőtt, különösen a munkásbiztosítás sokrétű területén. Az akkori szakszervezeti vezetők szerint abból az intézményből,

amelyet a munkásság maga alapított, s az idők folyamán egyesült kerületi betegsegélyző pénztárral, amelyet munkavállalók és a munkáltatók képviselői vezettek, és hozzáértő, az ügy iránt elkötelezett, szeretettel viseltető tisztviselők irányítottak.

1908. október 4-6-án megtartott rendkívüli szakszervezeti kongresszus követelte a munkásbiztosítási önkormányzat jogai gyakorlásának biztosítását, s többek között azt is, hogy a segélyezést a munkásbiztosítási önkormányzat végezze.

A későbbiekben létrejött Országos Munkásbeteg-segélyező és Balesetbiztosító Pénztár fölé hamarosan az un. Állami Munkásbiztosító Hivatal került. (Az 1928. évi XL. tv. az Országos Munkásbeteg-segélyező - és balesetbiztosító Pénztárnak az Országos Társadalombiztosító Intézet (OTI) elnevezést adta.)

Állami Munkásbiztosító Hivatal felügyelte az önkormányzatokat. Az Országos Pénztár munkásképviselei gondosan ügyeltek arra, hogy a hozzájuk kerülő ügyekben a biztosítottak, a munkások érdekében dolgozzanak. A munkásképviselek nem engedték sem a munkáltatók, sem az Állami Munkásbiztosítási Hivatal beavatkozását. Az önkormányzatba bekerült kipróbált szakszervezeti vezetők, tisztségviselők a munkásbiztosítás ügyének szakemberei is voltak, hiszen hosszú évtizedek óta a szakszervezetek intézték azt. A szakszervezetek és az MSZDP kiemelten foglalkozott az önkormányzati képviselők szakmai képviselők szakmai felkészítésével. Anyagiilag is támogatták tanulmányaikat. „Voltak tisztviselő elvtársak, akiket a párt anyagilag is segített, hogy az állami dokto-

BÁNYAMUNKÁS

tosítva volt, vagy táppénzben, vagy terhességi vagy gyermekágyi segélyben, vagy kórházi, gyógyintézeti ellátásban részesült.

A munkáltatókat, munkavállalókat választójogi csoportokba osztották. (nagyipari, középipari-, bányaipari-, kézműipari-, építőipari-, kereskedelmi-, szabadfoglalkozású-, háztartási munkaadók; munkások általános-, munkások bányaipari-, tisztviselők-, háztartási alkalmazottak választócsoportja.

Az ajánlások benyújtásakor minden központi szavazatszedő bizottságba és választási főbizottságba két „bizalmi egyént” nevezhettek be, akik ellenőrizték a szabályszerűséget. A „bizalmi egyéneknek” joguk volt a helyi szavazat szedőbizottságba megbízottakat kijelölni, akik hasonló jogokkal rendelkeztek. A tudnivalók értelmezése mellett hatá- sos agitációs anyagot is kézhez kaptak a választók. Kiemelt betűsorok hirdet- ték: „Minden szociáldemokrata, akár munkás, akár tisztviselő, akár kereske- delmi alkalmazott, kisiparos, háztartási munkaadó, kiskereskedő, szabadfog- lalkozású munkáltató az országos kül- döttválasztásnál 2. számkockába teszi a keresztest. Minden városban ez a száma a Szakszervezeti Tanács listájának.”(Meg- jegyezzük: három lajstromra szavaztak: 1. sz. Nemzeti Blokk (munkaadók és egyéb munkavállalói képviseletek) 3. sz. Hackspacher-féle csoport (Vasasból kiváltak) munkavállalói érdekképvis- letek.)

Felhívták a figyelmet minden apró- ságra, amely miatt megsemmisíthették a szavazólapot. Külön foglalkoztak a szavazólapok színével. (A munkások csoportjában a szavazólap fehér volt. A nyomda nem tudott 800 ezer színes sza- vazólapot beszerezni.)

1929. május 12-13-án tartott választás.

A munkavállalói oldalon a választók 53%-a ment el szavazni, a munkaadók

27,5%-a. Az általános munkásválasztói alcsoporthban a választásra jogosultak 58,1%-a szavazott. A vállalati pénzár- rak választmányának megválasztásánál az arány 67%, amely eredmény a nagy ipartelepek munkásainak szervezettsé- gére, öntudatára utalt.

Az általános munkavállalói alcsoporth- ban a **Szakszervezeti Tanács lajstro- mára** leadott szavazatok **72,7 százalék** azt bizonyították, hogy a Szakszervezeti Tanács befolyása Budapesten, Győrött és Gyulán volt a legnagyobb. „...men- tül iparosodottabb valamely vidék és mennél szűkebb agrárterület kapcsoló- dik az industrializált központhoz, annál nagyobb a munkásság érdeklődése a magyar szociálpolitikának vezető intéz- ményével szemben.”

A munkások alcsoportjában a Nemzeti Blokkra 18,8%, Hackspacherékre 8,5% szavazott.

A munkavállalóknál a 180 közgyűlési mandátumból végül is a Szaktanács 121- t, a Nemzeti Blokk 54-et, Hackspacherék 5-t szereztek. A munkáltatóknál a 116 „Kizárólag szakmai érdeket képviselő- kön”kívül (szavazás nélkül bejutottak) a Nemzeti Blokk 45, Szakszervezeti Tanács 10, polgári ellenzék 9 helyet szerzett meg.

Az 1935.évi TB önkormányzati választások is hasonló eredményt hoz- tak.

A Munkaügyi Szemle 1935. májusi számában is elemezte a választásokat. „Bezzeg mennyivel nagyobb érdeklődés nyilvánult meg a kialakult társadalmi akarattal fellépő általános munkásvá- lasztó csoportok tagjainál. A nem szava- zók aránya itt csupán 44,7 %, de figyel- met érdemel, hogy ennél magasabb 52,8% a nem szavazó tisztviselők arány- száma. A jó volt a nagyobb kultúrájú és magasabb színvonalon élő tisztviselők tehát távolról sem érezték át annyira tömegesen a szociális felelősségérzetet, mint az ipari munkásság...”

Lux Judit

Bolyky Zoltán trösztfőmérnök sírjánál

Bolyky Zoltán (1918-1963) okl. bányamérnök, a Várpalotai Szénbányászati Tröszt egykori főmér- nöke sírjánál tartott megemlékezést a várpalotai városvédők és bányász- hagyományok egyesületek képviselői 2020.január 21-én, a település alsóváro- si temetőjében, a kora délutáni órákban. Az eseményen jelen volt másodszülető fia, Dr. Bolyky László és ifj. Bolyky László az unoka is. A rá emlékezők között a szakma képviselői közül megje- lent Szakály Miklós egykori főmérnök, Huszár József okl. geológus mérnök, Dr. Buzási István okl. bányamérnök, Domján István bányamester, Koczor Zoltán az utolsó várpalotai bányame- ster, Lábas István frontmester és mások. Az emlékezést kezdeményező városvé- dők elnöksége tagjai között jelen levő - Petrovics László elnök, Leszpuch János alelnök, Rigó László titkár, P. Forgács Zsuzsanna és Móri Sándor nevében az- egyesület elnöke köszöntötte a jelen levőket. Az együttérzést, a tiszteletadást hangsúlyozta az elnök a sokak számá- ra már elfelejtett műszaki szakember- és felelős bányamunkára való megemlé- kezéssel. Bevezetőjében az esemény előkészületeiről és történetéről szolt.

Majd így folytatta:

„Mai viszonyaink között, amikor sokszor hallunk, durva beszédről, gyű- lölködésről, emberi kapcsolatok torzu- lásairól, illik megállni és tisztességgel emlékezni is. Teszem ezt azért- talán korom engedélyével - mert vélemé- nyem szerint, súlyos tévedés az, hogy nem tudnánk egymással együttműkö- dni, ha kell barátként és nem ellenséggént viselkedni, hisz anyaföldünk erre hív és szólít fel mindnyájunkat.”

Felolvasta azt a gyászhirt, melyet a Veszprém megyei Napló 1963.január 23-i száma közölt.

„Özv. Bolyki Zoltánné, ifj. Bolyki Zoltán és László valamint a Várpalotai Szénbányászati Tröszt, a Bányaipari Dolgozók Szakszervezete Területi Bizottsága, a Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága, és a Várpalotai Városi Pártbizottság mély megrendüléssel jelenti, hogy Bolyki Zoltán okl. bányá- mérnök, a Várpalotai Szénbányászati Tröszt főmérnöke 1963.január 21-én tragikus hirtelenséggel elhunyt.”

Továbbiakban elmondta: tiszteletre, azért jöttünk ma sírjához, hogy tudtára adjuk a város lakosságá- nak: e – kegyeleti – helyszínen, köztisz-

tetben álló, felelős műszaki szakember nyugszik.

Magam sem, talán az emlékezők néhány tagja sem ismerte, így engedel- metekkel rövid laudációmban, életének - munkásságának, néhány főbb jellem- zőit felidézem.

Az Országos Magyar Bányászati Lapok - 1963-ban megjelent - egyik lap- számából is idézett:

„Bolyky Zoltán, 1918.január 6-án született a Borsod megyei Bolyok köz- ségben, paraszti foglalkozású szülök- től. Középiskoláit Kecskeméten majd Egerben végezte.

A József Nádor Műegyetem Bányamérnöki Karán, 1942-ben szerzett bányamérnöki oklevelet. Első munka- helye, a Magyar Általános Kőszénbánya R.T. oroszlányi bányája volt. Később a Magyar Állami Szénbányák budapesti központjában tevékenykedett, 1948- ig. Részt vett a bányák szervezési és építési munkálataiban. Ezt követően önálló kutatóként kapott megbízást a Mátravidéki Erőmű és Bányaépítési Vállalatnál.1949-ben megbízták a Dúdar Szénbánya főmérnöki teendői- nek ellátásával.

1952-ben a megalakult Közép-

dunántúli Szénbányászati Trösztosztály- vezetője, egy évvel később 1953-ban, főmérnöke lett. 1955-ben Várpalotára helyezték és 1957 márciusától, halálá- ig, a Várpalotai Szénbányászati Tröszt főmérnöke volt. Erre az időszakra esik: Ernő és Ferenc bánya esetében áttérés a teljes körű alsópadi fejtésre, SII. - aknának a termelésbe állítására, majd a bántapusztai külfejtés és mélyművelés beindítására valamint a medence kuta- tására és feltárására.

Bolyky Zoltán trösztfőmérnöki ideje alatt, a várpalotai szénbányászat ter- melése 40%-os emelkedést ért el. Ez a teljesítmény, igen jelentős erőfeszí- téseket követelt meg a vállalat dolgo- zóitól. Bolyky Zoltán, a kimondottan bányászati tevékenysége mellett sokat tett Várpalota város építése és szépítése érdekében is.”

Utolsó idézetében, az Új Várpalota 1958. januárban megjelent lapszámát hívta segítségül. „Bolyky Zoltán a Hazafias Népfront városrendezési szak- bizottsága vezetői feladatát kapta, és mint kiderült jó kezekbe került a város csinósítása, szépítése. Szeretettel és körültekintéssel végzi.” Abban az idő- szakban a város főtere, rendezettebb lett

és több köztéri szobor is elhelyezésre került.(Bányász, Bányászfiú, Szókökút stb.)

A megemlékezést követően sírja korábbi feliratozása kiegészült foglalko- zásának és beosztásának megnevezésé- vel. Majd a szervezők, rendezők és első- ként a család képviselői koszorúztak, a néhai főmérnök sírjánál. Befejezőként közösen énekeltük a Bányász himnusz- t.

A múltidézés a Jó szerencsét Művelődési Központban folytatódott. A néhai főmérnök fia Dr. Bolyky László is felidézte emlékeit. Elevenen élnek emlékezetében az éjszakai telefonok, riasztások mozzanatai. Illetve az a han- gulat mely az akkori Várpalotát is jelle- mezte. Majd így fejezte be gondolatait: Az egész életemet végigkísérte, hogy bányászgyermek vagyok. Mindez azt jelentette, hogy az ember becsületesen élje az életét, s igyekezzen más embe- rekben is segíteni. Ehhez hozzájárult a hivatásom is, hiszen gyógyszerész let- tem - mondta.

A kora esti sörétség megérkezett és elkészöntünk egymástól, azzal a jó érzéssel, hogy barátságunk fennmarad- jon a jövőben is.

Petrovics László ny. tanár

Bányászattörténeti előadás Ajkán

Nagy érdeklődéssel kísért szak- mai napot tartottak a 110 éve történt ajka-csingervölgyi, 55 halálos áldozatot követelő bányakatasztrófára és áldoza- taira emlékezve 2019. december 10-én, Padragkúton, a Művelődési Házban.

A rendezvényen Németh György bányamérnök, a Veszprémi Szénbányák nyugalmazott vezérigazgatója „Az 1909-es, január 14-i bányatűz Ajka- Csingervölgyben” címmel tartott előá- dást. A témát már korábban többen is feldolgozták, közöttük Nagy Lajos „Az ajkacsingeri siralomvölgy” című, 2009-

ben megjelent emlékkönyvében.

Az elhangzott szakmai hangvételű előadás az egykori szerencsétlenül járt ajkai bányászok, áldozatok és hősök emléke előtt kívánt tisztelegni és újraér- tékelte az eseményekre vonatkozó kora- beli, illetve az azóta született néhány megállapítást és előítéletet. Az előadó felhívta a hallgatóság figyelmét: ahhoz, hogy ezt meg lehessen tenni, ismerni kell a 20. század eleji ajkai bányászat technikai fejlettségét. Ebben az időben a bányabeli világítás nyílt lángú eszközök- kel történt, ennek legelterjedtebb eszkö-

ze a karbidlámpa mellett a bányász olaj- méceses volt. A bányaméces nagyon sok bizonyított bányatűzet okozott, közülük a legsúlyosabb 1892-ben a csehországi Příbram ezüstbányájában következett be, 319 halálos áldozattal. A világító eszköznek vélhetően nagy szerepe volt az ajka-csingervölgyi tragédiában is.

Az előadó az eddigi értékelésekkel szemben a tragikus eseményeket idő- rendben vizsgálta az ajkai bányauzem átnézetí térképe segítségével. A rendel- kezésre álló adatok felhasználásával az emberek bányából történő kimenekíté-

sének folyamatát számításokkal és diag- ramokkal mutatta be. A tragédia okaira vonatkozó korábbi megállapítások nagy részét szakmai és műszaki érvekkel kér- dőjelezte meg.

A korabeli bányahatósági határozat- ban az szerepel, hogy a tűz oka isme- retlen, a mentés során mulasztás nem történt, és a katasztrófa elhárításában sokan hősiess magatartást tanúsítottak. A határozatból a mai kor visszaemlékezője azt olvashatja ki, hogy -jóindulatú meg- közelítésben-a bányahatóság nem akarta a bányászközösség tragédiáját felelősök megnevezésével és elítélésével súlyos- bitani.

Az előadásban elhangzottakhoz Dr. Buzási István, Gazdag György, Haász

Albin és Horváth Károly szoltak hozzá. Valamennyien egyetértettek az előadó szakmai érveivel, és saját gyakorlati példáikon keresztül igazolták a kataszt- rófát érintő új felvetések helyességét. A hallgatóság azonosult azzal a vélemé- nyel is, hogy a bányahatósági határozat- tal kapcsolatos esetleges kétségeinket félretéve fejet kell hajtanunk bányász elődeink helytállása előtt. A bányá- szat korabeli adottságai mellett tették dolgukat szorgalommal, szaktudással, gyarló emberi hibákkal. Vészhelyzetben fegyelmezetten végsőkig kitartottak, a mentésben pedig életük kockáztatásával is próbáltak bajba jutott társaikon segí- teni.

Horváth Károly

Múzeumi örjárat

„A bányászszakszervezet gazdag szakmai múlttal és számottevő kulturális és sporthagyományokkal rendelkezik, ezért kiemelkedő feladatának tartja e hagyományok ápolását.”

Szubjektív bevezető

Induló sorozatunkban először a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeumot (MOGIM) mutatjuk be, felvillantva a bányászati múzeumok előtörténetét.

Miért a MOGIM? Vincze László (1950-2006) testvérem a geológiai technikum elvégzése után Gellénházán az olajiparban kezdett dolgozni. Pár éve volt csak, hogy járhatta a rozoga dzsippel a terepet, közben gyűjtögette az ásványokat, figyelte az olajkút-fúró tornyokat. 1974-től kerekesszéke kényszerült, négyvégtag bénultként a terepi munkát felcserélte dokumentációkészítésre, megtanult programozni. Elkészítette a Geolexikont, összeállította a magyar szénhidrogén bányászat történetét is. Ezért Magyarhoni Földtani Társaság és a Magyar Geofizikusok Egyesülete elismerését és háláját fejezte ki a földtan népszerűsítéséért végzett tevékenységéért.

A zalaegerszegi Magyar Olajipari Múzeum részére archivált, kép és hanganyagokat rögzített, régi bányászdalokat és olyan embereket szólaltatott meg, akik kiválóságai a bányászszakmának, akik az ő segítségével nélkül talán már rég elfelejtődtek volna.

A Bányászszakszervezet archív honlapja őrzi, hogy a bányászok megbecsülték: „Posztumusz „Szt. Borbála érem” kitüntetésben részesült Vincze László olajipari geológiai technikus, akinek életútja bizonyítja – a négyvégtag bénulása ellenére is - azt a kimeríthetetlen erőt és tenni akarást, megújuló képességet, mely a bányászatban dolgozókat jellemzi. Sajnos már nem érthette meg e kitüntetés átadását. ...”

Ma is az ő szemével látom a múzeumot, melyet minden évben legalább egyszer végigjárók, megnézem a Gellénháza és környéki himbákat, hallgathatom a Bányász himnuszt, néha újra nézem a Requiem a fögyűjtőért filmet.

Így kezdődött a hazai műszaki és ipari emlékvédelem

Hihetetlen, de így van, hogy majd' kétszáz év kellett ahhoz, hogy Magyarországon megszülessen az első műszaki múzeum. Benke István dr., Kecskeméti Tibor tanulmánya alapján rövid kronológia következik:

A Nagyszombati Egyetem fizikai és mechanikai szertára tekinthető a hazai technikai gyűjtemények ősenek. (Nagyszombati Egyetem az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogelődje. 1635. május 12-én alapította Pázmány Péter esztergomi érsek.

1777. egyetem Budára költözik (cölöpverők, emelődaruk, szivattyúk, vízerőgé-

pek és más modellek szerepeltek a leltárban.)

1807. Ferenc császár levele József nádorhoz szolt először egy műszaki múzeum létrehozásáról. (A birodalom gyárainak és manufaktúráinak termékei összegyűjtése)

1808.évi 13. törvénycikk: Magyar Nemzeti Múzeumban technológiai osztály is létesült, hogy „a hazai ipar fejlődése Magyarországon készült termékeken, eszközökön és gépeken bemutatható legyen”. Különböző okok miatt a „technológiai osztály anyaga mindinkább inkább iparművészeti gyűjteménnyé, „kézműtárrá” alakult. A reformkor nagyjai közül többen, így Kossuth Lajos is felszólalt egy szer- szám- és gépgyűjtemény érdekében.”

1870-es években a Magyar Nemzeti Múzeum a mintegy 20 ezer darab ipar-történeti tárgyat, hely hiány miatt átadta az Iparegyesületnek, a Műegyetemnek, a

maradékot pedig a már létező Technológiai Iparmúzeumnak.

1889. szeptember 15-én nyílt meg a Magyar Királyi Technológiai Ipari Múzeum. A gazdag gyűjtemény azonban 1939-ben Kassára került, majd a háború következtében elveszett országunk számára. „Számos ipari és múzeumi szakember munkálkodott azon, hogy az iparági szakmúzeumok létrejöhessenek.”

1955-1970 között alakult meg a legtöbb szakmai múzeum.

Az Ipari Minisztérium 1982 - miniszteri utasításban rendelkezett az ipari emlékek megőrzéséről, begyűjtéséről, védetség alá helyezéséről.

A bányásztörténeti emlékek gyűjtése, a bányászati múzeumok és gyűjtemények létesítése Faller Jenő (1894-1966) nevéhez fűződik. 1952-ben a Bányászati Lapok első számában megjelent írása hívta fel a figyelmet: „Sürgős tennivalók az elhanyagolt bányásztörténeti kutató munka területén” gondolatlalt. 1954-ben szintén a Bányászati Lapok hasábjain már egy múzeum alapításával is foglalkozott,

amely a bányászat tárgyi és szellemi emlékek gyűjtésére is ösztönzött. Faller Jenő személyes elköteleződése, szaktudása, fáradhatatlan munkája eredményezte, hogy 1957. október 13-án megnyílt a Központi Bányászati Múzeum Sopronban.

A legek múzeuma Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum (MOGIM), Zalaegerszeg

A magyar olajipar tárgyi- írásos- és képi emlékeinek megőrzésére az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt (OKGT) 1969. szeptember 27-én létrehozta a Dunántúli Olajipari Múzeumot Zalaegerszegen. 1971 márciusától Magyar Olajipari Múzeum (MOIM) néven működött tovább. A múzeum gyűjteményei gyarapodásának, kiállításainak, kiadványainak, szélese- dő kapcsolatainak köszönhetően a 2013. március 26-án kelt Működési Engedély a Kárpát- medencére kiterjedő gyűjtőterületen már az „Országos szakmúzeum” besorolási Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum (MOGIM) nevet rögzíti. A MOGIM Magyarország második legjelentősebb

technikai múzeuma - az első a Magyar Műszaki- és Közlekedési Múzeum - és Európa második legjelentősebb szénhidrogén ipari múzeuma, a Lengyel Olajipari Múzeum mögött.

„Legek” a múzeumban Azok a műtárgyak, amelyek Magyarországon, Európában csak a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeumban találhatók:

3 közel 50 méter magas fűrótorony, illetve fűróberendezés, A szénhidrogén-kútkitörések relikviái (10 db),

Európa legrégebbi bányász türeleművege (1737), Magyarország legrégebbi bányász zászlója (1759) és bányász egyenruhája (XIX. sz. vége),

Legsebb, életnagyságú Szent Borbála szobor, az ország legnagyobb Szent Borbála gyűjteménye,

6 db példány a világ legkisebb könyvéből (2x2 mm) és a legszámosabb miniatűr-könyv gyűjtemény (közel 2000 db),

Legrégebbi alumínium érem (1894),

Papp Simon NÖRI által védett nemzeti sírhelye a szobortalapzat alatt,

A MOGIM a Zala- megyei Értéktár része.

Több gép, eszköz, olajipar-történeti relikvia.

Nagy olajipari összefogással, cégek támogatásával 2016. június 21-én Veres András szombathelyi püspök szentelte fel a csodálatos Szent Borbála szobrot, Gáspár Géza szobrászművész alkotását. Hasonló összefogással és támogatással 2016 novemberében állították fel az R-61 jelű fűróberendezés fűrótornyát.

Nagyon jó sétálgatni, nemcsak a bányászat iránt érdeklődőknek a szabadterén a Göcseji Falumúzeum szomszédságában. Aki egyszer már arra járt, biztosan visszakívánczik, a nem zalaiak is.

Ha megpillantjuk a zalai tájképhez tartozó fel-le billegő olajszivattyúkat, a himbákat, otthon érezzük magunkat. A Múzeum jelképévé vált Rotary-1 (R-1) jelű fűróberendezés Ganz gyártmányú fűrótornya mindenkinek ismerős talán. Már messziről látszanak a „nyugatnémet” Salzgitter „Gulliver” fűróárboc (R-40) mellett a - legújabb - az R-61 berendezés fűrótornyai, közelről is megnézhetjük, tanulmányozhatjuk működésüket. Itt láthatók az 1979.évi zsanai gázkutatórésznel megsemmisült tárgyak megégett darabjai.

A gyönyörű fák között sétálva a szoborparkban a magyar szénhidrogénipar nagyjai kaptak helyet: 20 db bronz mellszobor.

Sorolhatnánk még hosszan a látnivalókat, a szűkre szabott keretek nem engednek. Itt jegyezzük meg, ha kisgyerekek jönnek, már játszótér is várja a családokat. A játszótér 2011 októberében vették birtokba a gyerekek.

A felnőttek folytathatják a sétát a belső kiállítóterben. A „Zsigmondy Vilmos és Zsigmondy Béla a magyar vízkutatás úttörői” című állandó kiállítás e két nagy- szerű mérnökember életművét mutatja be. A csarnok másik állandó kiállítása a Kárpát-medence ásványait didaktikus szemlélettel tárja a látogatók elé.

Itt kapnak helyet a Múzeum időszaki kiállításai és a 2013. óta működő Papp Simon Népfőiskola Tagozat rendezvényei.

Megismerhetjük a szénhidrogénipar sok- rétűségét, munkafolyamatait, tevékenységének eredményét. A kiállítás meghatározó tárgyai az 1930-as évek zalai olajkutatásában is jelentős szerepet játszó Eötvös- inga és a Fauck-féle útve működő fűróberendezés makettje.

Csak felvillantani tudjuk a Múzeum sok- rétű tevékenységének minden területét. A Múzeum több mint 60 db ipar- és bányászattörténeti témájú könyvet, füzetet jelen- tetett meg.

Az Archívum, azaz ipar-, technika- és tudománytörténeti dokumentum-gyűjtemény a XIX. század végétől napjainkig terjedő időszakból őrzi 1000 iratfolyóméter írásos anyagot.

A Műszaki emlékgyűjtemény a XIX. század végétől napjainkig reprezentálja a szénhidrogénipar valamennyi ágazatának

berendezéseit, gépeit, eszközeit. A Történeti gyűjtemény történeti értékkel bíró tárgyakat és dokumentumokat őrző komplex anyag, amelyben többek közt igazolványok, jelvények, kitüntetések és oklevelek találhatók. A Fotó-, film- és videó-tár, közel 100 ezer darab fekete-fehér és színes negatívot, dia- pozitívot továbbá archív pozitív képeket őriz. Több hagyaték alkotja e gyűjtemény törzsanyagát. A Képző- és iparművészeti gyűjtemény a szénhidrogénipar valamely területét, munkafolyamatát ábrázoló képző- és iparművészeti alkotások tárháza. A mintegy 20 ezer kötetes Könyvtárban többsé- gében a XIX. század közepétől napjainkig megjelent szénhidrogén-iparral, történe- lemrel kapcsolatos könyvek, kiadványok és folyóiratok találhatók. Olajipari témájú bélyegek, képeslapok, levelek és egyéb fila- téliai ritkaságok - a világ legtöbb országá- ból - gyűjteménye a Bélyeg- és parafiletéliai gyűjtemény. A Természettudományi gyűjtemény főleg a Kárpát-medence jellegzetes kőzeit, ásványait (köztük több ritkaságot), kővületeket, továbbá fűrások által felszínre hozott kőzeteket, fűrómagokat - tartalmazó gyűjtemény.

Szólhatnánk a Múzeum széleskörű nem- zetközi kapcsolatairól, többek között az Európai Olajipari Múzeumok Hálózatával, a Közép-Európai Vaskultúra Útja Egyesülettel, a Közép-Európai Műszaki Múzeumok Uniójával, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal.

A kétévente kiírt Történeti Pályázat érté- kes ipartörténeti, üzemtörténeti, gazdaság- történeti, életrajzi anyaggal gazdagítja a gyűjteményt.

A Magyar Olaj- és Gázipari Múzeumnak három kiállítása van más helyszíneken: Bázakerettyén, Vécseán, Lovásziban.

Az 50 év bemutatása nem volna teljes, ha nem szólnánk Tóth Jánosról a múzeum igazgatójáról, aki 1975 óta munkálkodik a múzeumért. Tóth János nemcsak igazgató (1985-től, nemcsak a Népfőiskola lelke, a kiállítások szervezője, könyvek szer- zője. Tóth János megértő szíve, szak- mai elhivatottsága sokat tett azért, hogy a Múzeumnak határon innen és túl híre legyen. Összefogja a bányászokat, akik összertartják a közösséget, vizik tovább a bányász alapértékeket. Nem felejtí azokat, akik még részt vettek a múzeumban bemu- tatott gépek felállításában, s szaktudásukkal segítettek az arculat kialakítását.

Nem véletlen, hogy megkapta a Zalaegerszegért díjat, Szent Borbála érmet, a Bányászatért szakmai érdemren- det. Magas állami kitüntetésben is része- sült. Átvethette a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét.

Szubjektív befejezés Ha kedvük van, nézzék meg a virtuális kiállítást a múzeum honlapján! Jöjjenek el Zalába, sétáljanak nagyot az Olajipari Múzeum parkjában, mélyüljenek el kicsit a múltban, örökölt és továbbviendő érté- keinkben. Mennyi kincsünk van a múltból, hány kiváló ember dolgozott azért az elmúlt párszáz évben, hogy mi itt most láthatjuk a múlt emlékeit, a jövőnek irányt mutató érté- keket.

Lux Judit

BALATONFÖLDVÁR

Előszézon: 2020. április 25-től 2020. június 14-ig. Főszezon: 2020. június 15-től 2020. augusztus 23-ig. Utószezon: 2020. augusztus 24-től 2020. október 15-ig.

A megadott szezonokon kívüli idő- szakban is van foglalási lehetőség, ekkor egyedi árképzést alkalmazunk.

A főszezonon belül kiemelt idő- szakok: **július 8 - július 12.** (Balaton Sound), **augusztus 19 - augusztus 22.** (Strand Fesztivál).

Árak tagoknak (Ft/fő/éj): Előszézon, utószezon 2.850,-. Főszezon és kiemelt időszak 3.900,-.

Nem tagoknak (Ft/fő/éj):	Belső foglalás	Szállás.hu
Előszézon, utószezon	4.500,-	5.000,-
Főszezon	5.500,-	6.000,-
Kiemelt időszak	6.000,-	6.500,-

Foglaltság: április 25-től június végé- ig: 7 foglalás. Július, augusztusban: 34 foglalás. Augusztus 26-tól: 0 foglalás.

Erzsébetes 2020-ban: nincs Erzsébet- program.

Tagi: 35 szakszervezetes foglalás. Külső: 6 foglalás.

Ezekből: 3 visszatérő teljes üdülős foglalás (elő- és utószezon)

A foglalásokhoz a szokásos szolgál- tatások járnak (szoba, konyha-étkező használat stb.).

Üdülési árak a 2020. évre

HAJDÚSZOBOSZÓ

Előszézon: 2020. április 25-től 2020. június 14-ig. Főszezon: 2020. június 15-től 2020. augusztus 23-ig. Utószezon: 2020. augusztus 24-től 2020. október 15-ig.

A megadott szezonokon kívüli idő- szakban is van foglalási lehetőség, ekkor egyedi árképzést alkalmazunk. A főszezonon belül kiemelt időszakot nem különböztetünk meg.

Árak tagoknak (Ft/fő/éj): Előszézon, utószezon 3.000,-. Főszezon 3.500,-.

Nem tagoknak (Ft/fő/éj):	Belső foglalás	Szállás.hu
Előszézon, utószezon	3.500,-	4.000,-
Főszezon	4.000,-	4.500,-

Foglaltság: 1 foglalás (07.20 - 07.25.) egyéb időszakban a teljes üdülő még szabad.

Két szoba együttes lefoglalása esetén a harmadik szobába nem fogadunk más vendéget.

A teljes üdülő lefoglalása esetén napi árat alkalmazunk, ami 25000 Ft/nap.

A tagok részéről a foglalásokhoz szük- séges a tagkártya száma, e nélkül csak a külsős árat tudjuk alkalmazni. A foglalá- sokhoz a szokásos kedvezmények, felá- rak és szolgáltatások tartoznak.

Előzetes meghívó

A ”Jó szerencsét” köszöntés 126. évfordulója alkalmából rendezendő emlékülés időpontja és helye:

2020. április 7. 10 óra, Várpalota, Jó szerencsét Művelődési Központ.

Program:

- Bányász és Kohász himnusz.

- Megnyitó: (A Faller Jenő szakiskola tanulóinak bányásműsora.)

- Szakmai előadás: (felkérés alatt).

- Emlékbeszéd a domborműnél (Dr. Szabados Gábor, ügyvezető igazgató, OMBKE.)

- Koszorúzás.

- Pohárköszöntő (Campanari-Talabér Márta, Várpalota polgármestere.)

Tisztelettel meghív és vár mindenkit a Szervező Bizottság (OMBKE – BDSZ)

Tervek 2020-ra

Beszélgetés Molnár Ferencnével, a BDSZ nőbizottságának elnökével

- *A cikk címe az lesz, hogy „Tervek 2020-ra”. Maradjunk ehhez hűek, beszéljünk az év legfontosabb feladatairól. Ha egy mondatban kellene megfogalmazni a lényegét, mi lenne az a mondat?*

- Bármennyire is közhelyszerűen hangzik, de folytatjuk eddigi munkánkat, a BDSZ XXXVI. Kongresszusán elfogadott program jegyében. Számunkra is a kongresszus jelölte ki a célokat, ennek megfelelően kell meghatároznunk a tennivalókat.

- *Mik ezek a célok?*

- Ha csak a legfontosabbakat sorolom fel, az is soknak tűnhet, de ezek figyelembe vétele nélkül ma nem lehet eredményes munkát végezni a nők érdekében. Nincs rangsor, mindegyik nagyon fontos. Kezdem a női munkavállalók, családok érdekeinek védelmével. Általános cél, amelynek számos alpontja van. Segíteni kívánjuk a nemek közötti esélyegyenlőség megvalósulását. Együttműködünk a közös célokért, más

nőképviseletekkel. Részt veszünk a családbarát törvényalkotásért való küzdelemben. Kiemelt feladatunk az egészségmegőrzés, egészségvédelem. folyamatos munkánk az „Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról” szóló törvény, megismertetése, propagálása, tudatosítása. Támogatjuk minél több hölgy részvételét a vezetésben, és növelni kívánjuk saját rétegszervezetünk létszámát is. Közösség formálás női szemmel, - ezek eszközeinek, lehetőségeinek propagálása. Az már taktikai elem, hogy mindezek megvalósításában szorosan együttműködünk a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASZSZ) nőtagozatával.

- *Ezek valóban fontos célkitűzések, de mi realizálható a megvalósítás szintjén, 2020-ban?*

- Minél tágabb körben terjeszteni, ismertetni munkánk célkitűzéseit, hogy minél többen csatlakozzanak szakszervezetünkhöz, ezzel is segíteni a tagszervezést.

Felhívjuk a figyelmet Kollektív Szerződés kötés esetén a zömében nőket foglalkoztató cégeinknél - a női munkavállalók sajátos helyzetének (Gyes, Gyed, gyereknevelés, család) figyelembe vételére. Folyamatos tájékoztatás a „Munka törvénykönyvé”- ben történt módosításokról, különösen figyelemmel kísérni a nőket érintő változásokra

- *Hogyan működik a bizottság?*

- Munkánkat előre meghatározott terv alapján végezzük, ami az év első bizottsági ülésén kerül megtárgyalásra és elfogadásra. Így történt ez most is, egész esztendőre vonatkozó, testületileg jóváhagyott elképzelésünk van az elvégzendő munkáról.

- *Hallgatunk erről bővebben is?*

- 2020. évre három bizottsági ülést tervezünk (a megnövekedett munkahelyi terhekhez alkalmazkodva) melyből a márciusin fogadjuk el az egész évre szóló munkatervünket, illetve tájékoztatót hallgatunk meg a MASZSZ 2020. évi országos kampányairól, a nőket érintő

aktuális témákról. A júliusi ülésünk kihe-lyezett lesz, az Eagle Ottawa Hungary Kft. szolnoki gyárát látogatjuk meg, ahol a bizottságunk tagjai megismerkednek a cégnél folyó szakszervezeti munkával, hangsúlyosan a nők érdekében végzett tevékenységgel. Decemberben értékel-

jük az egész éves munkát

- *Milyen rendezvények kapcsolódnak a munkátokhoz?*

- Részt veszünk a BDSZ és MASZSZ női tagozat) által szervezett rendezvényeken, at általuk szervezett kampányokban. Ilyen lesz Ilyen lesz márciusban a „Szolidaritás 2020” konferencia, a 2020. október 7-ei Tisztes Munka Világnapja, vagy a 2020. november 25-én sorra kerülő „A nők elleni erőszak világnapja”.

Részt veszünk a Május 1.-i rendezvényeken, részt veszünk a Könnyűipari Szakmai Nap szervezésében, a bányász szakmakultúra ünnepein (Bányásznap, Borbála Nap), segítséget, útmutatást nyújtunk a nehéz élethelyzetbe került szakszervezeti tagjaink, elsősorban a nők problémáinak megoldására. Fontos megjegyezni, hogy tagságunk a BDSZ nőbizottságán keresztül tájékozódhat az egyes, nőket érintő törvényi változásokról.

- h -

Grémium a fiatalok érdekvédelméért

Interjú Beóthy-Fehér Szabolccsal, a BDSZ ifjúsági bizottságának titkárával

- *A BDSZ kongresszusi programjának egyik meghatározó eleme az ágazati ifjúsági érdekképviseleti tevékenységének erősítése, minél több fiatal bevonása a szakszervezeti tevékenységbe. Hogyan járulhat ehhez hozzá az Ifjúsági Bizottság? – kérdezem Beóthy-Fehér Szabolcsot.*

- A BDSZ XXXVI. kongresszusát követően – kezdí választát a bizottsági titkár -, fontos, hogy a tagszervezetek, szervezeti egységeink minél több fiatal kollégát delegáljanak az Ifjúsági Bizottságba, hogy azok bekapcsolódhassanak a rétegszervezeti munkába. A bizottsági munka lehetőséget teremt, a fiatalokat érintő kihívások megismerésére, ezek elemzésére, megoldási alternatívák kidolgozására. Különösen fontos feladat, hogy a pályakezdés előtt álló, az iparágainkhoz köthető tanulókkal, hallgatókkal is felveszük a kapcsolatot, megismertessük velük a szakszervezeti munkát, bevonjuk őket az érdekképviseleti tevékenységbe.

- *Nehéz megszólítani a fiatalokat érdekvédelmi ügyekben?*

- Sajnos nemzetközi tendencia a fiatal szakszervezeti tagok arányának csökkenése, ez a folyamat a magyarországi érdekvédelemben is érzékelhető. A megváltozott munkaügyi környezet, egyes jogszabályváltozások következtében csökkent a szakszervezeti tiszttségviselők, kollegák munkaidő-kezdésménye. Ennek ellenére az elmúlt időszakban az Ifjúsági Bizottság megtárgyalta a fiatalokat érintő témaköröket, több megmozduláson, ifjúsági képzésen, flashmob-on vettünk részt. A jövőt illetően, évente két ifjúsági bizottsági ülés megtartását szeretnénk, amelyből az egyiket kihelyeznénk egy vidéki helyszínre, hogy a különböző iparágakban dolgozó kollegák megismerhessék a másik iparág területen dolgozók munkáját és körülményeit is.

- *A taglétszám bővítése ebben a körben különösen fontos, hiszen a jövőről van szó.*

- Ez így van. A fiatalok alacsony szer-

vezettsége és aránya láttán elengedhetetlen, hogy a tagszervezés témakörét kiemelten kezeljük, ez szorosan kapcsolódik a BDSZ tagszervezési cselekvési tervéhez, együttműködünk a BDSZ szervezettefejlesztési- oktatási és hagyományörző bizottságával is. Elsődlegesen a munkahelyeken kell feltérképeznünk a fiatal dolgozókat, illetve olyan ipar területén dolgozó munkavállalókat is meg kell szólítanunk, akiknél nincs munkahelyi szinten szakszervezeti alapszervezet.

- *Jelenleg nincs elnöke a BDSZ ifjúsági bizottságának.*

- Sajnos, a bizottság eddigi elnöke munkahelyet váltott, már nem a könnyűipar területén dolgozik. Ezért felvettük a tagszervezeteinkkel a kapcsolatot, a Mátrai Erőműtől két kolléga is részt vett az elmúlt időszakban szakszervezeti képzéseken, szeretnénk, ha bekapcsolódna a BDSZ ifjúsági bizottság munkájába. Az az érdekünk, hogy a Bizottság minél aktívabban és hatékonyan tudjon működni.

- *A cél, nyilván, hogy minél több fiatalhoz eljussatok.*

- Pontosan, ezért tarjuk elengedhetetlennek, hogy ifjúsági programokon, rendezvényeken is jelen lehessünk, szélesebb körben is megismertessük szakszervezetünket. Továbbra is aktívan részt kívánunk venni a konföderációs szakszervezeti ifjúsági rendezvényeken, találkozók, a Magyar Szakszervezeti Szövetség Ifjúsági Tagozata és a Szakszervezeti Ifjúsági Szövetség rétegszervezeti ülésein, tevékenységében, képzésein, megmozdulásain. Ágazati szinten felmenő rendszerű sport-, kulturális találkozókat szeretnénk megvalósítani, rendezni, amelynek közösség-erősítő ereje van. Az ifjúsági tagságban fel szeretnénk mérni az igényeket, azt, hogy mely területeket preferálnának a kollégák. Itt is elmondom, hogy ha az újság fiatal olvasói körében van olyan, aki szívesen venne részt a BDSZ ifjúsági munkájában, keressen meg engem, szívesen tájékoztatom a lehetőségekről. (Beóthy-

Fehér Szabolcs, e-mail: bfszabolcs@gmail.com)

- *Mik a munkabizottság legfőbb programjai?*

- Az eddig elmondottakból következően a legfontosabb a fiatal munkavállalók, tanulók, hallgatók megszólítása bevonása az érdekképviseleti munkába, a tagszervezési lehetőségek bővítése. A fiatalokat érintő törvényi változások és hatásainak vizsgálata, ezek eredményeinek alkalmazása az ifjúsági munkában. A fiatal generáció problémái, megoldási javaslatok kidolgozása (első lakáshoz jutás, megfelelő egzisztencia kialakítása stb.). A fiatal korosztály gyermekvállalási lehetőségei, az anyák munkaerő-piacra visszatérésének lehetőségei, családtámogatási rendszerek. S végül, de nem utolsósorban a kollektív tárgyalások során a generációs szempontok érvényesítése, a fiatalok támogatása a munkahelyeken, karrierépítés, a család és munka összeegyeztethetőségeinek kérdéskörei.

- hip -

Országos Tanács ülés

A Bánya- Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete február 19-én tartotta idei első ülését.

Az első napirendi pontban a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASZSZ) elnökének tájékoztatóját hallgatta meg a testület, a MASZSZ 2020. évi feladatairól.

Ezt követően a BDSZ elnöke és alelnöke szólt a BDSZ 2020. évi stratégiai feladatairól, mellyel kapcsolatban az Országos Tanács meghozta a szükséges döntéseket.

A harmadik napirendi pontban az országos grémium megtárgyalta és jóváhagyta a munkabizottságok, rétegszer-

vezetek ez évre szóló munkatervét.

Végül a BDSZ főkönyvelője a testület elé terjesztette a 2020. évi üdültetési koncepciót, illetve az üdülők működtetésére, az üdültetési szolgáltatások és azok költségterítésére készített javaslatot, amit a testület egyhangú döntéssel elfogadott.

✂ Eichardt János ✂ 1950 – 2020

értéket képviselt, amely regionális és országos szinten is kiválónak tehető.

Tatabányán született, de Oroszlány volt az a város, amely meghatározta egész életét és munkásságát. Minden ide kötötte, családjá, munkahelye, szakmai identitása. A bánya. Hiszen egy jelentős szénmedence egyik jelentős településén élt, szinte egyenes út vezetett számára az ősi szakmakultúra képviselői közé. Az általános iskola után szakiskolában tanulta ki a bánya-elektro, villanyszerelő szakmát, majd később ezt technikus szintre emelte.

Az Oroszlányi Szénbányák Vállalatnál kezdett dolgozni. Hamar kiderült, hogy jól megérti és megérteti magát a kortársával, szervezőkészsége, a fiatalok gondjai iránti érzékenysége, ésszerű javaslatai a problémák kezelésére, az így szerzett

tekintélye elindította azon a pályán, amit tisztességgel, eredményesen és kitartóan járt végig.

Bekapcsolódott a vállalati ifjúsági mozgalomba, itt figyeltek fel vezetői kvalitásaira, verbális képességeire, így lett a városi bizottság munkatársa. Hosszú éven keresztül végezte ottani munkáját, s az ott szerzett tudás és tapasztalat birtokában került vissza a szénbányák vállalatához, ahol előbb a pártbizottság, majd a szakszervezeti bizottság tiszttségviselője lett.

Én ebben a korszakában ismertem meg. A BDSZ központ tanácsosaként – többek között – a Vértesi Erőmű Rt érdekképviseletével való kapcsolattartás lett a feladat. Sokszor találkoztunk, testületi üléseken, továbbképzéseken, sporteseményeken, volt alkalmunk beszélgetni,

Elnökségi ülés

A BDSZ elnöksége, március 4-én tartotta soron következő ülését.

A testület tagjai tájékoztatót hallgattak meg az ágazati és társasági szintű bértárgyalások helyzetéről, a megkötött bértárgyalásokról, a BDSZ elnöke, illetve alelnöke előadásában.

Ezt követően szóbeli tájékoztató hang-

zott el a BDSZ könnyűipari tagozatának 2020. évi feladatairól, a kongresszusi határozat tükrében, melynek előadója a BDSZ alelnöke volt.

A harmadik napirendi pontban az elnökség tagjai adtak tájékoztatót a cégek helyzetéről, a 2020. évi várakozásokról.

Janesz is elment.

Döbbenetes múlt időben beszélni egy olyan emberről, aki maga volt a jelen idő. Vitalitásával, kirobbanó életkedvével, állandó tenni akarásával, áradó energiájával, amely örökös mozgásban tartotta, kikezdetlen és megkérdőjelezhetetlen munkaszeretetével, a jó ügyek iránti elkötelezettségével olyan szakszervezeti

jól megismertük egymást.

Lassan alakította ki véleményét, megfontoltan döntött egy-egy aktuális ügyben, de ha a megvalósítás szabad utat kapott, minden energiáját erre összpontosította. Lendülete, hite a környezetét is képes volt mozgósítani, a cél érdekében.

Aztán, amikor eljött az ideje, nyugdíjba ment. Rá nem volt érvényes, hogy: befejezte aktív pályafutását. Ő ugyanolyan aktív maradt, csak közeget váltott. A BDSZ oroszlányi nyugdíjas alapszervezetének lett a vezetője. Ha létezik a szakszervezeti mozgalomban tiszttségviselői másodvirágzás, akkor ő azt élte. Nagy létszámú szervezet élére került, amelyben eleve nehéz a szervezeti élet működtetése, de Janesz, hatalmas tapasztalat birtokában biztos kézzel és eredményesen irányított.

Mindkettőnk státusza megváltozott, de a kapcsolatunk eleven maradt. Rendszeres meghívottja voltam nőnap megemlékezéseiknek, személyesen tapasztalhattam meg, hogy szakszerveze-

ti környezete mennyire szereti. Tanácsait kikérték, segítségére számot tartottak. Őt hívhatták bármilyen napszakban, személyesen, telefonon, napszakban utasított el, mindenkit meghallgatott, s ha kellett, akkor segített.

Tagja volt a BDSZ országos tanácsának, egy ideig az elnökségének is. Határozottan és hatékonyan képviselte oroszlányi kollégáit. Komolyan vette a feladatát, de remek humorérzéke volt, s nem állt távol tőle a kollegiális tréfalkozás sem.

Aztán egyszer csak elmaradt a testületi ülésekről, riasztó hírek érkeztek az egészségi állapotáról. Ő maga sohasem panaszkodott, közérzetét nem tette nyilvánossá, tán úgy gondolta: ez az én dologom, majd megbirkózom vele.

Tíz nappal a hetvenedik születésnapja után, február 24-én, Janesz itt hagyott minket.

Nyugodj békében, barátom!

H. I. P.

Nőnap után

Mire e sorok megjelennek, túl leszünk a helyi nőnap ünnepségeken, minden férfitársam nyugodtan hátradőlhet, megadtuk a módját, most már újra a régi kerékvágásba zökkent életünk szekerének kereke, egy év múlva majd megint, teljes melleszéliséggel, ahogy illik.

Elfogadom, de nem kedvelem a kiemeléseket. Azt, amikor a kijelölt napon figyelmünket az ünnepeltekre irányítjuk, s szívünk minden szeretetével vesszük őket körül, ajándékokat adunk, kis csokor virágot, kis tábla csokit, meg állófogadást, s biztosítjuk őket arról, hogy sosem feledkezünk meg róluk. A fogadalom másnapig tart, aztán akad fontosabb dolgunk is és bekövetkezik a beveze-

tőmben jelzett állapot.

Nem vagyok híve a piros betűssé változtatott hétköznapiaknak, mert bár az összejöveteleknek mindenki nagyon örül, a kellemes időöltés, a baráti beszélgetések (Szigorúan a kötelező ünnepi beszédet követően!), a felhőtlen kikapcsolódás, mint következmény, nagyon is rendben van, ám az is hozadéka e rendezvényeknek, hogy lehetőséget ad a feladat kipipálására. És ugye, már a feladatnak is olyan muszáj jellege van. Mintha kötelező lenne. És ez baj.

Mert ezen közben és mindennek dacára, férfitársaim többsége (Semmi tisztelet a kivételnek!) az év egyéb napjain is szereti, becsüli és partnernek tartja a szebbik nem képviselőit. Remélve, hogy ez fordítva is igaz.

Hatásos szónoki lözúgnak hangzik, hogy mi nemcsak akkor, azon az egy napon...hanem az év minden napján, satöbbi-satöbbi. Pedig jó lenne egyszer komolyan venni.

Hölgyeim!

A nemzetközileg is kijelölt jeles nap után, egy kevésbé fontos munkás hétköznapon, valamennyi férfitársam nevében kívánok mindannyiuknak sok örömet, békét, boldogságot, egészséget és erőt, egész évre prolongált szeretettel: Hámori István Péter.

Diplomaátadások a Miskolci Egyetemen

2020. február 6-án, a Miskolci Egyetemen Nyilvános Ünnepi Szenátus ülésén került sor a 2019/2020 első félévben a Műszaki Földtani Karon, a Műszaki Anyagtudományi Karon, a Bölcsészettudományi Karon és az Egészségügyi Karon végzetek okleveleinek átadására.

Az Egyetem rektora és a Karok dékánjai Brahms Akadémiai Ünnepi Nyitányára vonultak be, majd a rektori megnyitó után első alkalommal került sor a 2019-ben, az Egyetem fennállásának 70. évfordulója alkalmából alapított – a Miskolci Egyetem

legmagasabb kitüntetése – DOPPLER PROFESSZORI KITÜNTETÉS átadására, amit Dr. Forró László a Lozani Egyetem professzora vehetett át.

A Műszaki Földtudományi Karon oklevelet szerzett 57 fő.

Oklevelet vehetett át 44 fő. Alapszakon 20 fő, mesterszakon 10 fő, szakirányú továbbképzésen 14 fő.

A Műszaki Anyagtudományi Karon oklevelet szerzett 52 fő.

Oklevelet vehetett át 45 fő.

A Bölcsészettudományi Karon oklevelet vehetett át 34 fő, az Egészségügyi Karon záróvizsgát tett 44 fő. Oklevelet

vehetett át 25 fő.

A Kormány nevében Dr. Horváth Zita a felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár, az Egyetem nevében Prof. Dr. Szűcs Péter a MFK dékánja, a végzős hallgatók nevében Bauernfeind Brigitta alapszakos szociális munkás mondott ünnepi beszédet.

Habilitációs oklevelet Kántor Tamás (MFK), a Hallgatói Önkormányzat „Becsület Diplomát” Veleczki Patrik (MFK) vehetett át.

Az ünnepség a rektori zárszóval fejeződött be.

Dr. Horn János

Gyors segítség kérése

Csillik Sándor és Csillik Sándorné a Borsodi Bányászok Területi Tagozata Központi Üzemi Nyugdíjas Alapszervezetében szakszervezeti tag, Csillikné már 55 éve. A Tagozat vezetője jelezte, hogy tragédia történt, leégett a házuk.

A Ragály, Kossuth L. út 96. szám alatti lakástűz 2020. január 4-én, hajnalban történt. A lakásban két szoba teljes terjedelmében - tetőszerkezet alsó felső padlása, valamint teljes szoba berendezéseivel együtt leégett. A tűz-

oltáskor felhasznált víz mindent eláztatott, így a bútortáttól kezdve minden technikai eszköz és ruhanemű használhatatlanná vált. A tetőszerkezet és a szobák mennyezete, bútorok, ruhák, padlószőnyegek és a technikai eszközök cserére szorulnak, kiemelve a technikai eszközöket - 2db TV, 2 db asztali számítógép és a tartozékaik (nyomtató, fénymásoló, külső adattárolók és pendrive-ok), wifi router, hordozható telefonok és a készülékek tápegységei a melegtől és a túlzottvíztől használ-

hatatlanná váltak és cserére szorulnak.

Szeretnénk kérni a segítségeket és bízunk abban, hogy a bányász és könnyűipari szolidaritás - úgy, ahogy korábban - működni fog és ki-ki a saját lehetőségei alapján, szakszervezetként vagy egyénileg segít a családnak.

Számlaszámuk a következő: **12037001-00741929-00100005** Raiffaisen Bank. A számla tulajdonosa: Csillik Sándor.

A közleménybe kérjük beírni: ADOMANY (ez nagyon fontos). A BDSZ központilag is segít.

Szolidaritásotokat előre is köszönjük!

Koszorúzás Budapest felszabadítása évfordulója alkalmából

Budapest fasizmus alóli felszabadításának 75. évfordulójára a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete is megemlékezett. A Mártírok Emlékművénel koszorút helyezett el Sulyokné Kruspán Rozália alelnök és Beöthy-Fehér Szabolcs tanácsos.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A Bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja és

nyomja a Nyomdort Kft. • Tel.: 06 30 825-4084 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630

A divat örökké változik, de...

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

VÍZSZINTES: 1. Ahol sok minden megterem, ami egy családnak kell. Névelővel. - Pan párja régi filmekben. - Összeg, joule és amper betűjele. 2. Olyan hangszerekes művek és műfajok gyűjtőneve, amelyek egynél több, de tíz-tizenkettőnél kevesebb előadót foglalkoztatnak. - Ravasz ragadozó. 3. **Anatole France francia író megállapítása: „A nő divat után olyan férfiak érdeklődnek, akik nem szeretik a nőket. Azok a férfiak, akik szeretik a nőket, észre sem veszik...”** - A világ-hírű, szintén francia divattervező, **Coco Chanel tartós divattá tette a rövid szoknyát, a „kis fekete ruhát”, a csillogó kosztümékszereket. Nevéhez fűződik a modern divat megalapozása. Egyik gondolatát idézzük: „A divat örökké változik. De a divathóbort...”** 4. Régi időszak a történelemben. - Ricsajozó, hangoskodó. 5. Őszi hónap, röviden. - Logika része! - Nagycsaládosok Országos Egyesülete, rövidítve. 6. Nálunk lentebbi helyre. - Ugyanaz, rövidítve. - Piaci árusítóhely. 7. Sík vidék, alföld. - Mesékben gyakori ország neve. - Magasugró legfőbb ellenfele. 8. **Bonnie Wright angol filmszínésznő gondolata: „Légy önmagad! Ha a ruháid boldoggá tesznek, és jól érzed magad bennük, akkor...”** 9. Nagyváros az USA-ban: ... Angeles. - Csipkelődő, valakivel tréfálkozó. - Jókedv hallható jele. 10. Az egyik égtáj. - A zeneművek elején álló opus rövidítése. - A Közép-Mecsek legmagasabb, 611 méteres csúcsa. 11. Dokumentum, röviden. - Alagút fele! - Budapesti Közlekedési Vállalat, rövid. 12. Többszólamú kórusra írt zenemű. - Harkocsi. 13. Átkarol. - Eddig érnek vissza a vásárok gyökerei.

14. Egyetemista. - Felfogások, aspektusok. 15. Foglalásban van! - A láthatatlan ember című Gárdonyi-regény főhőse. - Találni valamit.

FÜGGŐLEGES: 1. Akarat fele! - Oxigén és argon vegyjele. - Folyadék. - A levegő páratartalmának egyik megjelenési formája. 2. Testrésznünk. - Uszodák vizének jelzője. - Magyar közmondás: A rossz hír szárnyon jár, a jó ... kullog. 3. Harmincöt-negyven kilós madár, amit nálunk újabban koleszterinszegény és alacsony energiatartalmú húsának értékes összetétele miatt tenyésztene. - Egy reklám szerint a biztosítás mi a bajban? - Élelmiszerek hazai lánc.

4. Ukrajnai, Tisza menti város; lakosságának tíz százaléka magyar. -

Nitrogén és ezüst vegyjele. - Női név becézve. 5. Az ókori Trákia lakói. - Alaszka leghosszabb folyója. 6. Az államhoz kötődő magatartási szabály vagy norma, névelővel. - Megkötött csomó. - Aprósütemény. 7. Injekció, gyerekeknek szánt szóval. - Három különböző atlétikai számban versenyző sportolókra is mondható. - Popper Péter könyvének címe: Ne menj a romok ... (Arról szól, hogy ne a múltban élj, ami már nincs, a jövőn se tépelődj, ami még nincs, csak a jelent éld teljes erőddel és odafigyeléssel! Így lesz hiteles az életed).

8. Terrorelhárítási Központ, rövidítve. - A hűsvéti időt lezáró pünkösdvasárnap után két héttel tartott katolikus főnnep. Jellemzően körmenet is tartozik hozzá. - Körzet fele! 9. Alapos elemzést jelentő szó első része: ...izis. - Furcsa gondolat az internetről: „Muszáj ma is jól kinézniem hátha találkozom valakivel, ... utálók”. - Egy magyar szólás szerint mi hever az utcán? 10. Netalán, rövidebb szóval. - Azonosítatlan repülő tárgy a köznyelvben. - Az Európa legészakibb részén élő nép. 11. Piros, vörös, olasz szóval. Martinis üvegek címkéjén is olvasható. - Üzemanyagot vesz a járműbe. 12. **Mikszáth Kálmán írja egyik karcolatában: Az új ruha mindig bizonyos ... okoz.** - Afrikai származású emlőslalat. - A felvonó- és mozgólépcső iparág egyik globális vezető vállalata. De kálium oxigén és neon vegyjele is. 13. Illik a ruha az alakjára. (Két szó). - Lentebb lévő. - Népszerű tévécsatorna. 14. Kitüntetés: ... Szolgáltatásért érdemjel. - Pillantás nélkül figyelték egymást: farkasszem ... - Elektromos töltéss atom. 15. Régi ürmérték. - Római 600. - Arzén és vanádium vegyjele. - Gazdaságkutató Intézet, rövidítve.

Bajai Ernő

Beküldendő a **vastag betűkkel** meghatározott négy megfejtés.

A rejtvenypályázat nyertesei

A decemberi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: BUKLÉ, PERZSA, IGAZI, JÓ KABÁT VAN RAJTA, CSEH, MINDIG BENNE VAGY.

A nyertesek: Bajnóczy Ilona, 6237 Kecel, Móra F. u. 1.; Káldi Béláné, 8060 Mór, Kodály Z. u. 13. Redovai Jánosné, 3720 Sajókaza, Bányász u. 28.

A nyereményeket postán küldjük el.